

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VERLICHTINGDIENST } TEL. 14519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

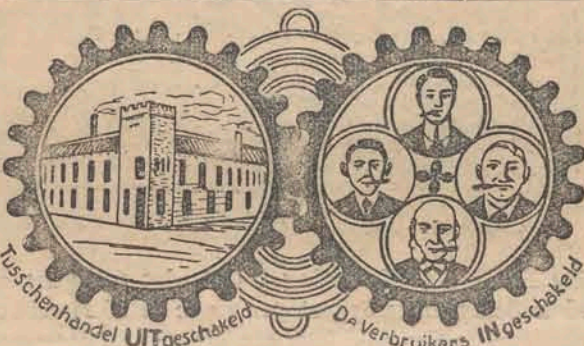
MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie,
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenefabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rookers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benoemde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan een proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventuele bestellingen te combineeren, om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

HOUD: De Vliegtocht Holland-Indië. — Verschui-
ving van den Tijd tusschen Nederland en Java. —
De Nagedachtenis van Generaal v. Heutsz. — Kunst-
Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week tot Week.
— Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften.
— Uit de Eur. Pers. — Uit de Ind. Pers. — Uit de Chin.
Pers. — Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Cu-
raçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden.
— Meded. — Mutaties van 1 tot 8 October 1924.

Inkoop van Brillanten, Juweelen,
oud Goud, Platina en oude Kunsttanden tegen hoogste
prijzen en directe cassa. Solied adres:
Fa. LANGEDIJK, A'dam, Frederiksplein II, Telef. 42380

Brandstoffenhandel
Fa. J. H. KRUL Jr.
Overveen en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
PRIMA BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
Solied adres v. Centrale Verwarming

WIE ZINGT DAAR?

— DE „NEW EDISON” —

wij noodgen U uit tot een bezoek
KUNSTZAAL EDISON
DEN HAAG LANGE POTEN 15
ROTTERDAM WITTE DE WITHSTRAAT 88
BATAVIA RIJSWIJKSTR. (WELTEVREDEN)
MEDAN HINDOESTRAAT 1-3

E. CASSUTTO & G. L. COURBOIS

TANDARTSEN

Prins Mauritsplein 3 Tel. 50061
Goudenregenstraat 151 Tel. 31012
Speciale Tarieven voor den Midden-
stand en Minvermogenenden.

NIJMAN & PHILIPS

LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

VRAAGT SCHOLTEN'S

ZELFRIJZEND BAKMEEL

MAIZENA PUDDING
AARD.MEEL EN SAGO
FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
JOH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
..... BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

MEUBELMAGAZIJN „T WOONHUY”

alleen gevestigd
69 PARKSTRAAT 69
Het soliedst adres ter MEUBILEERING UWER
WONING. Levering onder garantie.

Boek-, Kantoorboek-, Kunst- en Fotohandel

„PATRIA”

Utrechtscheweg 46, AMERSFOORT, Telef. 65:
Romans, Kinder- en Studieboeken
Kantoorartikelen Bureauameubelen
Fotografie-Artikelen
Donkere Kamer v. Amateurs gratis beschikbaar

INDISCHE UITRUSTINGEN

VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

MELK, BOTER, KAAS EN EIERN,
Kruideniers- en Grutterswaren.
L. M. ROMEIJN,
Columbusstraat 219 — Den Haag
FIJNE VLEESCHWAREN.
Koek, Biscuits, Dessertwerken
Groninger Roggebrood.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Janssen & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

Stoomververij en Chemische Wasscherij
„DUINOORD”.

Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan

Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhoging
thuisbezorgd.

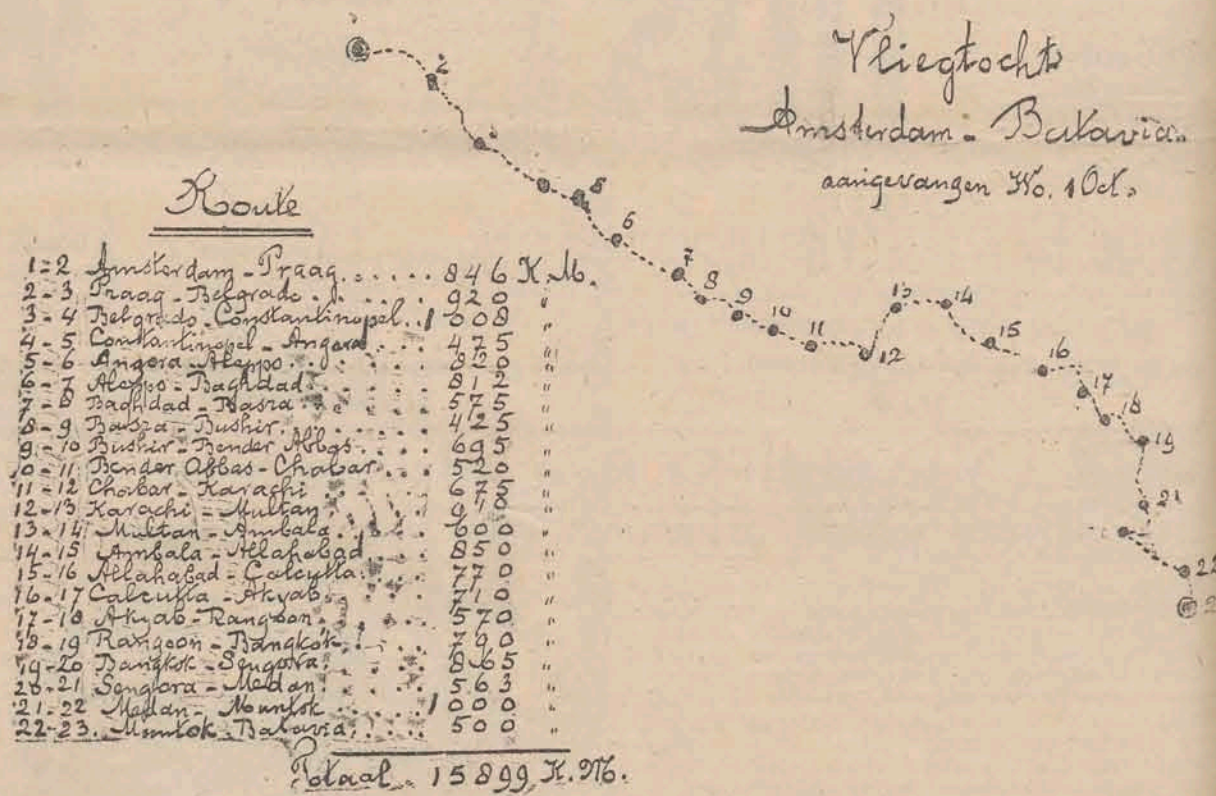
Heerencostumes . . . f4.—	Wol en Plu. p. □ el f0.40
Mantelcostumes . . . f4.—	Handschoenen, per
Jassen, vanaf . . . f2.75	paar vanaf f0.20
Mantels . . . f2.75	Oppersen v. Heeren-
W. Dekens f1.— en f1.20	Costuums f1.50
Gest. Dek. f1.50 en f1.75	Idem m. ontvlecken f2.50
Vitrages . . per □ el f0.15	Dames-Costuums
Madras f0.20	naar grootte

Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

Coiffure - Manicure - Massage
Permanent Waving
N. BERTRAM, AMSTERDAM
„MAISON MIGNY”
KALVERSTRAAT 196 TELEF. 48504

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 3565
hoek Conradkade

De Vliegtocht Holland-Indië.

De F VII die Woensdag 1 Oct. des morgens om 8.45 te Schiphol is opgestegen en te 11.35 Hannover passeerde, is des middags om 4 uur te Praag aangekomen, begroet door een aantal Tsjechische vliegers, onder aanvoering van den commandant van het vliegveld. Op deze reis, een afstand van 846 K.M., hebben zich geen incidenten voorgedaan en met een vlotte landing is het toestel op het vliegerterrein neergestreken.

Do. 2 Oct. 's morgens zijn de vliegers uit Praag vertrokken naar Belgrado, waar zij in den loop van den dag moeten gearriveerd zijn; omtrent het uur van aankomst is de pers onbegrijpelijkerswijze onkundig gebleven. Ook het vertrek uit die plaats werd niet geseind, wat reden gaf tot ernstige ongerustheid omtrent het lot van de bemanning van het vliegtuig.

Vrij. 3 Oct. bleef de pijnlijke onzekerheid bestaan, en eerst in den avond van Za. den 4en Oct. ontving, volgens het Haagsche Aneta-kantoor, het Comité Vliegtocht Nederland-Indië het volgend telegram van den vlieger Van der Hoop uit Philippopel:

Bij het volbrengen van de derde étape Belgrado-Constantinopel heeft de F VII bij Philippopel een landing moeten maken. De reden was gelegen in 't lek worden van den reserve-waterkoeler, waardoor de motor onklaar geraakte.

Daar bij Philippopel geen landingsterrein ligt werd de landing op onvoorbereid terrein uitgevoerd, waarbij het landingstoestel van het vliegtuig is beschadigd.

De bemanning is ongedeerd.

Ma. 6 Oct. brengt aanvulling van deze jobstijding: Naar het persbureau Aneta verneemt, blijkt uit een nog bij het comité vliegtocht Holland-Indië inge-

komen nader bericht van den heer V. d. Hoop Philippopel ontvangen, dat de schade aan het toestel veel belangrijker is, dan uit het eerste bericht kon worden afgeleid. Doordat het koelwater weggevoerd is, de motor vastgelopen en bij landing waren gebroken het landingstoestel, wielen en andere belangrijke deelen. Het is griepelijk, dat de bemanning thans in zeer groote moeilijkheden verkeert, daar door het gemis van lastauto's en den moeilijken toestand van het vliegtuig, waar het toestel ligt, de oplossing van de reparatie slechts met zeer veel moeite mogelijk is. Bovendien zal met een en ander zeer veel moeite gemoeid zijn. Door bemiddeling van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken is de Bulgaarsche regering verzocht hulp te verleen. De K.L.M. staat haar chef van den technischen dienst ter beschikking om bij verder te nemen maatregelen ter behulpzaam te zijn. Daar het vliegtuig, dat is beschadigd is, het eerste en eenige is van het vliegtuig F VII, is het niet mogelijk om een ander vliegtuig beschikbaar te stellen en moeten de resultaten afgewacht worden van de voorloopig genomen maatregelen.

Bij beschouwing van bovenstaand, de route gevent schetsje, ziet men dat thans nog slechts een betrekkelijk klein gedeelte van den vliegtocht Holland-Indië is volbracht (Philippopel ligt ongeveer in het midden van de derde étape Belgrado-Constantinopel). Laat ons, voor de wakkere bemanning van de F VII in de eerste plaats, hopen dat het draadloos Vas Diaz-bericht dat als gevolg van de toegebrachte schade de vliegtocht niet kan doorgaan voorbarig, en de noodlanding slechts een onaangename onderbreking is van de poging om Ned-Indië met dit vliegtuig te bereiken.

Di. 7 Oct. '24.

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij „HOUTRUST”

Obrechtstraat 628 Tel. 34719

Levert uitsluitend te kwaliteit Hollandsch versch geslacht tegen billijke prijzen & Nette bediening
Thuisbezorging zonder prijsverhoging

Aanbevelend, **F. Ph. SATONY**
DEN HAAG OBRECHTSTRAAT 628

Brandstoffenhandel H. HAVINGA

Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.

Kantoor: HOOIKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 10624

Strijkrichting „De Weimar”

is het beste adres voor het behandelen van
lijn goed, Japonnen, Blouses, kanten
Kleedjes, Boorden, Overhemden, enz.

J. B. PIEKAR, Weimarstr. 394

H. J. v. BLADEL WAALWIJK

FABRIKANT VAN

Luxe Dames- en Heerenschoeisel

VRAAGT DE MERKEN

THE PRINCESS SHOE en OUR STYLE

IN ALLE PRIMA ZAKEN VERKRIJGBAAR,

uur 's middags en te Batavia twaalf uur 's avonds.
'24-10-05, 's-Gravenhage.

C. STEUERWALD.

Naschrift der Redactie.

De lezers gelieven er rekening mede te houden, dat, toen de heer Steuerwald zijne toelichting bij het door hem ontworpen tableau schreef, het nog niet te voorzien was dat de vliegtocht voorloopig geen voortgang zou hebben.

Het tableau is bij de reproductie voor den druk sterk verkleind, zoo sterk zelfs, dat de erop voorkomende plaatsnamen thans onleesbaar zijn geworden; we laten deze namen daarom hier volgen (gelezen van boven naar beneden): Amsterdam, Belgrad, Angora, Basra, Karachi, Allahabad, Rangoon, Batavia; verder Honolulu, St. Francisco, New York, Amsterdam.

De Nagedachtenis van Generaal Van Heutsz.

Het comité tot huldiging van de nagedachtenis van generaal Van Heutsz heeft zich thans tot onze landgenooten gericht met de mededeeling, dat het de bedoeling van het comité is, na hierover met de regering en het dagelijksch bestuur van Amsterdam overleg te hebben gepleegd, om het stoffelijk overschot van generaal Van Heutsz uit vreemde bodem naar Nederland over te brengen en het daar een waardige rustplaats te bereiden met een passend monument. Aan hetgeen aan ingekomen bijdragen méér ontvangen wordt, dan hiervoor noodig is, zal een bestemming worden gegeven, die de herinnering aan Van Heutsz levendig houdt.

Het uitvoerend comité, dat door een eere-comité onder voorzitterschap van Z. K. H. den Prins der Nederlanden wordt bijgestaan, verzoekt krachtigen steun en noemt het een nationaal plicht om, hetgeen Van Heutsz voor ons vaderland en voor Indië deed, dankbaar te gedenken en daarom zijne nagedachtenis te eeren.

Geldelijke bijdragen, of aanwijzing op welke wijze daarover zal kunnen worden beschikt, worden gaarne ingewacht bij den penningmeester, per adres Koloniale Bank, Heerengracht 543, Amsterdam.

Het uitvoerend comité bestaat uit de heeren A. W. F. Idenburg, voorzitter; C. G. Vattier Kraane, secretaris; W. C. Bonebakker, penningmeester; F. M. L. baron van Geen, J. B. van der Houwen van Oordt, dr. J. C. Koningsberger, mr. dr. M. S. Koster, mr. W. Suermondt Lzn., H. N. A. Swart, Th. J. Veltman. (Vad.)

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Levenskunst.

Onder de levenskunst moet men wel in de eerste plaats begrijpen de kunst, om voor de omgeving, waarin men geplaatst is of die men zich gekozen heeft, vol toewijding te leven, in volkomen harmonie met de omringende natuur, zoowel van planten en dieren, als van menschen. Hierin is voor den Europeaan, die in de tropen leeft, het geheim gelegen, om zich in de vreemde luchtstreek, in afgelegen oorden en onder zovelerlei nieuwe toestanden, toch niet hulpeloos en verlaten te gevoelen, als de ongelukkige hoofdpersoon uit het onlangs weer opgevoerde drama „Eenzaam”. Zoodra men belang gaat stellen in de mooie tropische natuur, in de belangwekkende dieren en vooral in de menschen om zich heen, zoekende zooveel mogelijk voor alle deze van nut te kunnen zijn, dan heeft men geen tijd om over eigen nooden en tekortkomingen te denken, voelt zich hoe langer hoe meer één met zijn omgeving en daardoor gelukkig, het tegenovergestelde van eenzaam. Om dit echter te kunnen, moet men gezond van lichaam en geest zijn en blijven. Gebrekkigen in de een of andere richting behooren zich dan ook niet derwaarts te begeven, zij zullen er verergeren, ter-

RECOURT'S Strijkrichting

WEIMARSTRAAT 251 - DEN HAAG

is het adres voor behandeling van fijne goederen als BOORDEN, OVERHEMDEN, BLOUSES enz.

Prijzen BILLIJK - Afwerking KEURIG

WIE ZENDT U

de beste en billijkste diners aan huis?

Maison **A. L. M. STEENBEEK**
KOK

Ohmstraat 7 - DEN HAAG - Tel. 33147
Vleesch, Groente, Aardappelen en Soep of Toespijs, 90 ct. p. p.

Modemagazijnen HENNEMAN & PLUKKER

Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen

in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

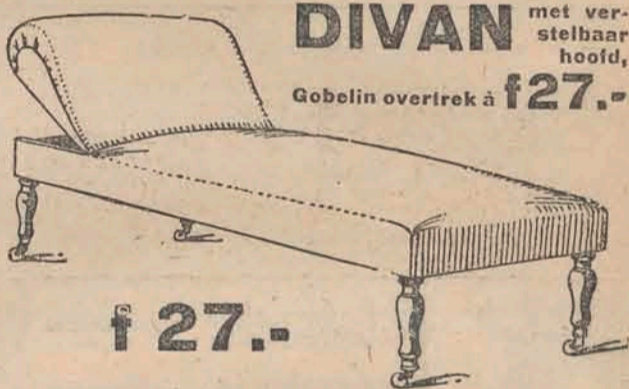
CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH** spreken en corresp. in slechts **1 MAAND**. Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind. ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hooftpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

f 27.-

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

BLOEMENDAAL.

HANDEL IN BINNEN- EN BUITENLANDSCHE BIEREN

BOTTELARIJ

MEDICINALE- en BRONWATEREN
geregelde verse vulling

DEPOT VAN WIJNEN
der Firma JAGER GERLINGS, Hofleverancier
en DE LUZE & FILS

BINNEN- EN BUITENLANDSCHE LIKEUREN
GEDISTILLEERD - WHISKY - CHAMPAGNE

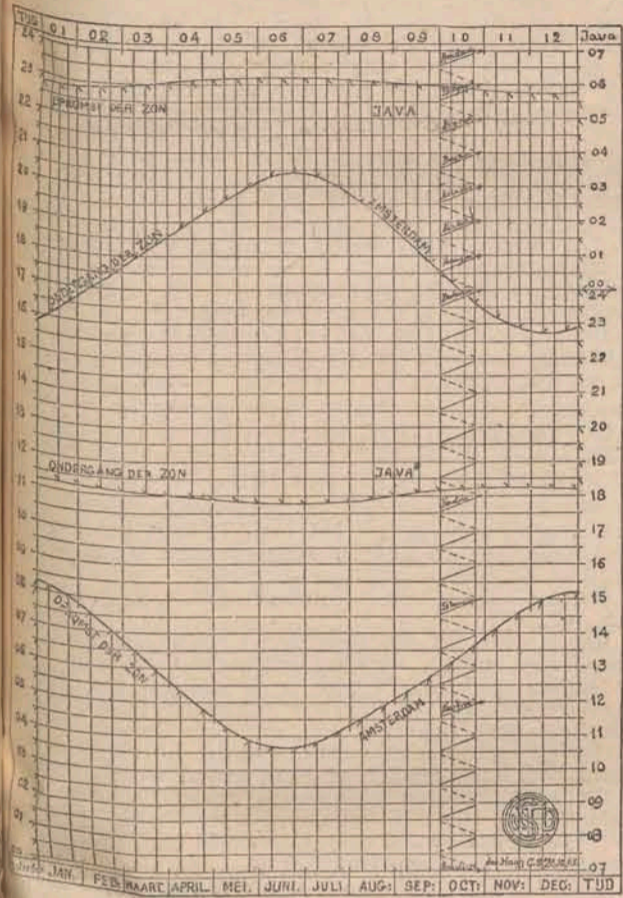
Dagelijksche opnamen van bestellingen met directe bezorging.

Aanbevelend,

C. CASSEE

Bloemendaalscheweg 14 Telef.-Interc. 22265

Verschuiving van den Tijd tusschen Nederland en Java.

Toelichting.

Bij den vliegtocht naar Nederlandsch-Indië, waar-er thans in de dagbladen berichten voorkomen, het voor het duidelijk begrip noodig na te gaan, welke de wijzigingen zijn, die de tijd ondergaat.

Zij, die eene zeereis gemaakt hebben, hebben dagelijks het horloge gelijk moeten zetten met den plaatselijken tijd en zoo zullen ook de berichten omtrent de aankomst en het vertrek van de F VII opgemaakt moeten zijn met betrekking tot den plaatselijken tijd van de plaats waar de vlieg- machine is neergestreken.

Aangezien bij iedere vijftien lengtegraden de plaatselijke tijd een uur verschuift en de omstan- digheid, dat de daglengte in zuidelijke richting tot de evenaar vermindert, zijn hier twee oorzaken, welke tot vertraging en onregelmatig binnen komen van telegrafische berichten aanleiding kunnen geven, aangezien ook rekening is te houden met de onstandigheid, dat voor het seinen het gelijktijdig- acht zijn tusschen zendstation en ontvangstation, onstijg is.

Op bijgaande grafiek zijn nu aangegeven de zons op- en ondergang in Nederland en op Java. Het is zeer overzichtelijk, wanneer het gelijktijdig- belang is, terwijl, zoolang het bezwaard is 's nachts te vliegen, wel rekening gehouden mag worden met zoodat hierdoor bij eenen volgenden tocht, de be- vallen op andere tijdstippen kunnen binnen vallen zonder onrust te veroorzaken.

De plaatsen van de reisroute, welke zijn opge- nomen, hebben ongeveer een uur tijdsverschil. New York, San Francisco en Honolulu zijn opge- nomen ter oriëntering.

Zoo is op het oogenblik, dat het in Amsterdam vijf uur 's morgens is, de tijd te New-York twaalf

SAGEWKA's Muziekschool

OPGERICHT 1916

Vaillantlaan 27 Den Haag

Privaat- en Cursuslessen Piano, Violoncel
Mandoline, Banjo, Gitaar en Luit.

VRAAGT PROSPECTUS

INSTRUMENTEN IN HUUR EN HUURKOOP

Koude in Holland

Bestel Uw Brandstoffen bij de
Handelsvennootschap

1/2 C. BOSMAN & CO.

te Den Haag. U bekomt prima kwaliteiten tegen scherp concurrerende prijzen. Vraagt prijscourant bij aankomst in Holland

Kantoor en Magazijnen:
2e Lulofdwarsstraat 14 (Laakhaven)
TELEFOON 16801 en 32570.

GERITS-BEKMAN - DEN HAAG

v. Swietenstraat 7

DAMES- en HEERENKLEERMAKER

Bekroond met de hoogste onderscheiding
Uitsluitend prima kwaliteiten. Enorme sortering

Gevraagd voor Oost- en West-Indië

Vertegenwoordiger,

borg kunnende storten, voor Bakkerij-Gereedschappen, -Machines en Winkel-Inventarissen.

Brieven met opgaaf van referentiën onder letter VM aan het Bur. v. d. Bl., Nobelstr. 20, Den Haag.

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden

Duinstr. 6 : Tel. 50016
... SCHEVENINGEN ...

BESCHIKBAAR.

„Hollandia” Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres
voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.

MEVROUW!

Ondergeteekende T. BRAMEIJER, Mr. Vleeschhouwer en Spekslager, beveelt zich beleeft aan voor het leveren van 1ste klas Rund-, Kalfs-, Lams- en Varkensvleesch, annex fijne Vleeschwaren, tegen scherp concurrerende prijzen. Voor correcte bediening wordt ingestaan. Minzaam aanbevelend.

T. BRAMEIJER.

Jacob Gillisstraat 18; Telef. 50177

N.B. Is zeer bekend bij Ind. Families Vraagt Prijscourant

wij normale personen, die hunne leefwijze in harmonie met de natuur daar inrichten, er vele gelukkige jaren kunnen doorbrengen, tot voldoening van zichzelf en anderen.

Tot de levenskunst, wat betreft den omgang met onze medemenschen, behoort ook tact. En hierin schieten de Nederlanders met betrekking tot de inboorlingen van Insulinde helaas dikwijls te kort. Een voorbeeld hiervan trof ons bijzonder bij een artikel van R. v. I. in de October-aflevering van „Neerlandia”, getiteld: *Onze Taal in Indië*, dat wij hier overnemen:

„Toen het Alg. Nederlandsch Verbond werd opgericht, heerschte bij zijn voorstanders de meening, dat zeer velen — in de eerste plaats de bestuursambtenaren — het spreken van de Nederlandsche taal door Inlanders en Vreemde Oosterlingen niet gaarne zagen. Sedert werd de gelegenheid voor deze bevolkingsgroepen om Nederlandsch te leeren krachtig verruimd, men hoorde nooit meer verhalen van ambtenaren, die van hun Inlandsche ondergeschikten het spreken van Maleisch of landstaal eischten, men werd zelfs door Inlanders en Chineezers zonder eenigen schroom in het Nederlandsch aangesproken. In 't kort, men waande dit „in orde”. Maar ziet, daar komt in de *Indische Courant* een inzender, die zich „Aria” teekent (en dus vermoedelijk wel een Javaansche aristocraat zal zijn) ons vertellen, dat het nog lang niet „in orde” is. Zijn stuk moge, als zijnde een bewijsstuk van gewicht, hier volgen:

Teleurstelling.

De Hollandsche taal wordt hier algemeen gebezigt. Ook de Inlander tracht zich die taal eigen te maken, daar hij overtuigd is, dat de Hollandsche taal het wapen is in dezen strijd om het bestaan.

Maar of het aanleeren en vooral het bezigen van het Hollandsch instemming en waardeering vindt bij de Europeesche bevolking, dat betwijfel ik. En dat is zeer zeker te betreuren.

Want wat zou daartegen kunnen worden aangevoerd? Is men wellicht van gevoelen, dat „Hollandsch spreken” voor den Javanen een overbodige weelde is! Maar dan doet men beter, om het invoeren van de Hollandsche taal op de Inlandsche scholen achterwege te laten.

Wij zullen de laatsten zijn om te beweren, dat de Hollandsche taal voor ons geen nut heeft. Integendeel, wij zijn juist er van overtuigd, dat we door de kennis van het Hollandsch bekend kunnen raken met de moderne wetenschap. Maar de vraag is hier gewettigd: hoe kunnen we ons die taal eigen maken, indien de Europeaan den neus ophaalt, als hij door den Inlander in zijn eigen taal wordt aangesproken?

Gelukkig, daar zijn ook anderen, die ons naar waarde weten te schatten. Maar hun aantal is och zoo gering.

Ik kwam op zekeren dag in een Europeesche toko. Daar waren dames en heeren. Allen behoorden blijkbaar tot het personeel van de toko. Ik wendde mij tot een der dames (omdat zij toevallig het dichtst bij mij stond). Ik sprak haar beleeft in het Hollandsch aan, en vroeg haar, of zij mij kon helpen. Maar wat hoorde ik? „Ja, kowé maobei apa?”¹⁾ Dat had ik niet durven verwachten, en allerminst van een (zoo op het oog) beschaafde Europeesche dame.

Zie, dat is teleurstellend. En vooral de toon, waarop het wordt geuit, stuit ons tegen de borst. Het bezigen van het woord „kowé” tegen een vreemde klinkt erg onaangenaam in de ooren en is heelemaal geen aanmoediging om een gesprek verder in het Hollandsch te voeren.

Indien ik het voorgevallene beschouwen wilde als een mij persoonlijk overkomen onaangename gebeurtenis, zou ik mij terstond tot de firma wenden, met verzoek bedoelde dame op haar minder aangename wijze van optreden tegenover het publiek opmerkzaam te maken. Want een winkelbediende dient toch, geloof ik, in de eerste plaats tegenover het publiek de beleefdheid in acht te nemen, al is dat publiek „maar” een Javanen. En van een dame mogen we wel verwachten, dat zij beleefdheid kent en ze dient niet zoo duidelijk te toonen, dat ze ons minderwaardig acht.

Evenwel, deze dame staat niet alleen in haar opvattingen. En nog maar al te veel Europeanen zijn van meening, dat „Hollandsch spreken” voor den Javanen een overbodige weelde is.”

1) „Ja, wat wil jij koopen?”

Red.

PIJNLIJKE VOETEN

Bankastraat 4p A. A. DE RIDDER Den Haag

MATHIEU PIETERS

Art. Photographe
PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
LA HAYE

Geopend van 9-6 uur
Zondag en Feestdagen gesloten

De redactie van genoemd dagblad plaatste er onder „Inderdaad, helaas!” wat we niet onvermeld moge laten.

Het Groepsbestuur Indië van het Nederlandsch Verbond vond Aria's stuk van voldoende gewicht om er de aandacht van de lezers van alle kranten in deze gewesten voor te vragen; in een ingezonden stuk werd eerst de klacht weergegeven en er op gewezen hoe Aria zich vooral gegriefd toonde, dat het winkelmeisje zoo duidelijk toonde hem minderwaardig te achten. En dan volgde een verdediging van het meisje dat..... waarschijnlijk niet de eigenlijke beteekenis, of wil men dit liever: „nuance” van kowé kende, dacht dat de bezoeker haar gemakkelijker zou kunnen volgen als zij Maleisch sprak en niet op de hoogte was van de gevoeligheid der Javanen om in de taal te worden geantwoord, welke zij voor hun vraag hebben gebruikt, waarna er op werd gewezen, dat de Inlandsche bevolking er recht op heeft, dat rekening wordt gehouden met haar gevoeligheid op dit punt.

Het stukje eindigde met het verzoek, met nadruk, aan de lezers van het dagblad: „Denk eens over deze zaak na en indien dit in Uw vermogen is, zorgt dan dat in

DE CONTRIBUTIE ad f 5 — van na 1 October toetredende nieuwe leden ge

voor het geheele volgende jaar 1925.

het maatschappelijk en het bedrijfsleven het gebruik van Nederlandsch door niet-Europeanen wordt bevordert en zeer zeker niet tegengewerkt.

Dat het helpen moge! Zoo besluit R. v. I. en beaamt ook wij.

Het is over het algemeen een slechte gewoonte van ons, Nederlanders, om onze kennis van vreemde talen te willen luchten. Menige vreemdeling, die Nederlandsch wenscht te leeren spreken en daarvoor zijn best doet, beklagt zich, dat hem de gelegenheid tot oefening benomen wordt, doordat hij altijd in zijn eigen taal toegesproken of beantwoord wordt. Buitenlanders daarentegen zullen zich veelal beijveren die vreemdeling voort te helpen en op beleefde wijze recht te wijzen in het gebruik van de taal, welke de bezig is zich aan te leeren.

Mogen wij, Nederlanders, ook zoo trachten te doen in de eerste plaats tegenover de Indonesiërs! Deze wel eens de opmerking, dat in dit opzicht en in andere gevallen, met tact in verband staande, de Nederlanders, met wie zij in Holland in aanraking kunnen, minder te kort komen dan degenen, die in Indië verblijf houden. Waarin zou dit verschil gelegen zijn?

Deze vraag is zeker niet zonder belang voor de leden van „Oost en West”, die streven naar versterking van den vriendschapsband tusschen Indië en Nederland.

Van Week tot Week.

29 SEPT.—6 OCT.

Officieren bij de arbeidsinspectie. Het Legerbestuur Indië verzocht opgave van de officieren, die negen zijn de betrekking van adjunct-inspectoren bij de arbeidsinspectie te aanvaarden.

Ongeschikt verklaarde onderwijzer. De communistische onderwijzer Van Munster is wegens ongeschiktheid om onderricht te geven aan de jeugd, eervol ontslagen. (Aneta, 2 Oct.).

Gestrafte ambtenaren. De landvoogd heeft de circulatie betreffende herplaatsing van wegens fraude gestrafte ambtenaren ingetrokken. Zij zullen voortaan moeten worden ontslagen.

Examens. Landbouwhoogeschool Wageningen. Ingenieursexamen koloniale landbouw, de heeren van Gogh, geb. te Batavia en A. F. W. Weijers, geb. te Bodjonegoro.

Universiteit Leiden. Candidaatsexamen recht de heeren J. Latuharhary en A. C. Tobl. Taalkundig candidaatsexamen Indologie de heeren M. Klaassen en D. J. Hoogkamer.

Vereerende uitnodiging. Naar het Bat. Nbl. vermaant vertrekt dr. De Waart, directeur van de Stovia Weltevreden, 8 October a.s. met verlof naar Europa.

Dr. De Waart ontving van de Rockefeller Foundation de vereerende uitnodiging om gedurende zijn verloftijd de voornaamste medische onderwijs-instituten in Amerika te bezoeken.

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau de heer H. Hulshof, president van de Weeskamer te Batavia.

DAMES

welke hun haar een blijvende ondulatie willen geven
preferereen

JAC. BOSMAN, Coiffeur de Dames
FRED. HENDRIKLAAN 262 TEL. 52551

Haarwasschen, Manicure, Massage, Ondulation
Prima Haarwerken

Maison „ELEGANTE”, Den Haag
CELEBESSTRAAT 32 TELEFOON 13885

DAMESKLEEDING, Maat- en Model-Confectie

De laatste Nouveautés voorhanden voor de billijkste prijzen

Chique Coupe. Aparte Modellen. Stalen worden op aanvraag toegezonden
OOK MODERNISEREN

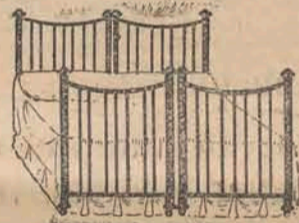
G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27
TELEFOON No. 12512

DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

W. J. M. SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN . MATRASSEN
DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSEN (Gedep.)
OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGE-
NAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN
TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

BESCHIKBAAR.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-M^W
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEFOON

14427

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
brandstoffen, tegen billijken prijs en
gegarandeerde maat bel dan op 14427.

Majoor Louw schreef, in opdracht van het Bat. Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, een standaardwerk over den Java-oorlog van 1825—1830, in 3 dln. (het 4e en laatste deel werd bewerkt door den toenmaligen kapitein van het Ind. leger E. S. de Klerck).

Petroleum op Borneo. Een Australisch syndicaat met een voorloopig volgestort kapitaal van f 120.000.— heeft het voornemen de olie-exploitatie van drie concessie-terreinen in N. W. Samarinda (res. Zuidoer- en Oosterafd. van Borneo) aan te vragen. (Ind. Merc.).

In 1923 bezorgde brieven. In 1923 werden door de Ind. Post uitgereikt 9 miljoen brieven aan Europeanen, 5 miljoen aan Vreemde Oosterlingen en 4 miljoen aan Inlanders.

Huldiging Ridders M. W. O. De beide oudste ridders van de Militaire Willemsorde, Th. de Koning te 's-Gravenhage en F. C. de Wit te Leiden, zijn den 6en Oct. te Leiden gehuldigd. Het was dien dag 50 jaar geleden dat beide oud-matrozen der Ned. Marine tot ridder 4e klasse werden benoemd ter zake van hun heldhaftig gedrag op Atjeh. Generaal Swart sprak de ridders toe.

Het ontwapeningsdebat te 's-Hage. Aneta seinde uit Medan: Delianen zonden een telegram aan generaal Snijders als sympathiebetuiging voor zijn krante houding tijdens het ontwapeningsdebat in den Dierentuin en als protest tegen de bejegening van spreker door zijn tegenstanders.

Een schip naar Djeddah. De Regeering verzocht aan de Nederland en den Lloyd ten spoedigste het naastbijzijnde schip naar Djeddah te zenden. (Aneta, 4 Oct.).

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Openbaar Gehoor.

Het was — aldus de *Java-Bode* (1 Sept.) — zeer druk bij het openbaar gehoor, dat Z. E. de Gouverneur-Generaal hedenochtend in het paleis verleende, bij gelegenheid der verjaring van H. M. de Koningin. Vooral de talrijke hoofd- en andere officieren in groot tenue trokken de aandacht. Ook het ambtenaren-corps was in al zijn geledingen ruim vertegenwoordigd. Voorts werden uit de handelswereld verschillende vooraanstaande mannen opgemerkt. De voorzitter van den Volksraad, *mr. dr. Schumann*, hield de volgende toespraak:

„Excellentie! Mocht Nederlandsch-Indië ten vorigen jare met het moederland en de West in innige dankbaarheid het zilveren regeringsjubileum van Hare Majesteit herdenken, de ongunstige economische omstandigheden legden een druk, die voor een poeze vergeten, maar niet geloofend kon worden. Sinds dien heeft de ommekeer, die zich toen reeds aankondigde, zich onmiskenbaar ingezet. De Regeering is er in geslaagd zich aan het tekort te ontworstelen en zóó in binnen- en buitenland het vertrouwen te herwinnen, waarop Ned.-Indië met zijn talrijke vloeiende en wach- tende hulpbronnen ten volle aanspraak heeft.

Deze onverbiddelijke, doch terecht doorgezette financiële politiek heeft zware offers gevraagd van de ingezetenen, en de handhaving van het verkregen peil maakt veel verlichting in afzienbaren tijd onwaarschijnlijk. Wie verder ziet dan zijn eigen particuliere belangen, zal de onvermijdelijkheid van de hem opgelegde lasten geenszins ontkennen. Wat de maatschappij op dit oogenblik behoeft, is dan ook niet terugkeer op den ingeslagen weg, maar de zekerheid, dat de verkregen evenwichtstoestand verder niet wordt gestoord en dat ieder, die zijn arbeid en zijn intellect inzet voor den economischen opbouw, bij de overheid steun en bescherming kan vinden tegen hen, die het maatschappelijk herstel trachten te bemoeilijken.

Het is algemeen bekend, dat van de zijde van hen, die meenen communist te zijn, een bedenkelijk stoken tot ondermijning van het wettig gezag wordt georganiseerd. Maar zoowel de Europeesche, als de Inheemsche bevolking vertrouwt, dat de Regeering dit vraagstuk, welks omvang zich ver over onze grenzen uitstrekt, ernstig overweegt en tot bestrijding van dit euvel haar krachtige maatregelen neemt. Het is ook hierom te betreuren, dat het Nederlandsche volk ontrent Indische zaken slecht wordt voorgelicht. De felle

Huishoudelijke- & Keukenartikelen

HAARDEN - KACHELS - FORNUIZEN
KINDERWAGENS. :: LAGE PRIJZEN

JAN ZWENNES

Bockhorststraat 54a, DEN HAAG

TELEFOON 16875

GEEN FILIALEN

Amerikaansche toeristen. „Aneta” verneemt, dat met de *Belgenland* op 9 Februari 1925 in Indië ongeveer 400 Amerikaansche toeristen verwacht worden en met de *Empress of France* op 10 Maart, de *Franconia* op 22 Maart en de *California* op 23 Maart resp. 400, 400 en 730 Amerikanen.

Pamanoekan- en Tjiasemlanden. Het *Bat. Nwsblad* verneemt, dat de particuliere Pamanoekan- en Tjiasemlanden in Londen een afzonderlijke maatschappij zullen oprichten met een kapitaal van vier en een half miljoen voor den aanleg van tramlijnen.

De commissarissen van de nieuwe maatschappij zullen dezelfde zijn als die van de beide maatschappijen.

International voetbal in Indië. Uit *Weltevreden* wordt ons geseind, dat een elftal uit Calcutta met 2—0 van Hercules heeft gewonnen, de club, welke reeds 10 jaar kampioen van Java is. Er waren 15.000 toeschouwers. (Vad.).

Torpedobootjagers voor Indië. De minister van marine is voornemens in 1925 2 torpedobootjagers op stapel te doen zetten, om geleidelijk te dienen ter vervanging van torpedobootjagers in Oost-Indië, waarvan de toestand minder gunstig is. (N. R. Ct.).

De langste lijkverbranding op Bali. Naar de *Loc.* meldt, bedragen de kosten van de recente groote lijkverbranding op Bali, waarbij het stoffelijk overschot van de moeder van den tegenwoordigen regent van Gianjar, ook dat van een oom en dat van een neefje van dien regent is verbrand, meer dan 30.000 gulden. Deze hooge kosten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door het bouwen van den in dit geval 9 verdiepingen hoogen toren, de vele versierselen daarvan, alsmede door het groote feest, dat na afloop voor genoodigden wordt gehouden.

S. Nederburgh †. Te Nijmegen is den 30en Sept. overleden, in den ouderdom van 85 jaar, de heer H. S. Nederburgh, oud-ingenieur van den waterstaat en de burgerlijke openbare werken in Ned.-Indië.

Opium-regie. 1 September was het 30 jaar geleden dat de opiumregie in Madoera werd ingevoerd. Het was het eerste gebied, waar met de exploitatie van het opiummiddel in eigen beheer begonnen werd.

Indisch dagblad te Jogja. Met October zal te Jogja een in het Maleisch geredigeerd dagblad voor Midden-Java verschijnen, geheeten *Kaoetaman*. Het komt onder dagelijksche leiding te staan van het Volksraadslid Soetadi, terwijl *mr. Besar* te Semarang hoofdartikelen voor het blad zal schrijven. In politiek opzicht zal het neutraal zijn.

Pasar Gambir te Batavia. Uit *Weltevreden* werd aan de *Deli Crt.* gemeld, dat de totale opbrengst van de entree's van de Pasar Gambir f 84.000 bedraagt. Het totaal aantal betaald hebbende bezoekers is 330.000.

Residentbenoemingen. Benoemd tot resident van Semarang de assistent-resident van Tegal, de heer A. H. Maas Geesteranus, en tot resident van Madoera, de assistent-resident van Poerwardja, de heer Th. A. Meister.

Salarisvoorstellen. In de salarisvoorstellen zijn belangrijke wijzigingen te verwachten, tengevolge van het overleg met de vakverenigingen. (Aneta, 1 Oct.).

Crediet voor drinkwatervoorziening en pasarbouw. De gewestelijke raad van Batavia heeft besloten tot het aangaan van een leening van f 300.000 bij de Factory voor credietverleening voor de voorziening van drinkwater van Tangerang en voor pasarbouw.

Auto-ongeluk. Bij een auto-ongeluk in het Sockaboemische is het lid van het hooggerechthof *mr. P. F. K. Faber* ongedeerd gebleven, mevrouw Faber kreeg een hoofdwonde en *mev. Ort*, uit Buitenzorg, een wond aan de slaap. Zij zijn naar het ziekenhuis te Sockaboemi gebracht. Haar toestand is vrij goed. De auto is versplinterd. (Aneta, 1 Oct.).

Bestuurs hervorming. Binnenkort wordt aangevangen met de voorbereiding van de invoering der bestuurs hervorming in de Buitengewesten. (Aneta, 3 Oct.).

J. F. Louw †. Te San Remo is in den ouderdom van 68 jaar overleden de heer P. J. F. Louw, gep. majoor der infanterie van het Oost-Indische leger. De overledene was ridder in de orde van Oranje Nassau.

Bloemenmagazijn

J. Ch. v. WESEMAEL

Valkenboschlaan 55

DEN HAAG TELEFOON 35986

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole”

Vis à Vis Station - Telef. Intero. 41
Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER, Lid der Ver. „Oost en West”

BLOEMENDAAL.

BESCHIKBAAR. Hotel „RUSTHOEK” Bloemendaal
REIJNDERS, Prop.
Lid der Ver. „Oost en West”

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op de logeerk.
PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51=23

Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR
Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

BESCHIKBAAR. Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre disponibel. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen.
VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903, Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding.
BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR. Huize „Elisabeth”, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes.

Pension E. M. Blewanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijkstafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.
Kamers disponibel voor Families, m. ofz. pension Mevr. VAN DIJK, de Ruijterstr. 54, Haag.

NIJMEGEN

HOTEL REST. „DE KEIZER” Spoorstraat 7 s
HOTEL CAFÉ REST. „DE POORT VAN KLEEF” Grootestraat 2-4 s

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS”, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbevelend, O. KÖHLER
BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR. BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOUTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus”, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.
Stroomend water. Electrisch licht.
Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.
Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.
Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel
Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar.

CAFÉ RESTAURANT „PIEPER” TOUSSAINTKADE

„ over de brug Prinssestraat, halte lijn 2 en 3 ..

HOLLANDSCH - INDISCH - RESTAURANT
LUNCH f 1.10 DINER f 1.75
4 Gerechten 6 Gerechten

Rijsttafel vanaf f 2.— } Bij vooruit-
Bami „ f 1.25 } bestelling.

Steeds voorradig
NASI GORENG f 0.90
GROOTE PORTIE.

Aparte gelegenheid voor gebruik van INDISCHE DINERS

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Intero. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

zon schijnt de gezichtsscherpte, zoowel van rondreizigers als dagblad-correspondenten, danig aan te tasten. Het vertrouwen, terecht in de leiding van den hoofdredacteur gesteld, wordt niet zelden, geheel misplaatst, tot den Indischen briefschrijver uitgestrekt. Zoo kan het gebeuren, dat velen in het moederland Indië aan den vooravond van beroeringen gelooven te staan.

Ik meen, dat Uwe Excellentie goed zou doen, wanneer Zij aan de hulde en de gelukwensen, welke ik namens de Indische ingezetenen aan Harer Majesteits vertegenwoordiger aanbied en ik Uwe Excellentie eerbiedig verzoek aan onze geliefde Vorstinne over te brengen, de verzekering verbindt, dat het overgrote deel van hier geboren en uitgekomenen, van revolutionnaire neigingen wars, vóór alles wenschend onder Haar beproefd beleid, op den weg van rustige ontwikkeling voort te schrijven. Ik heb gezegd.”

De rede van den Landvoogd, als antwoord op de toespraak van den Voorzitter van den Volksraad, geeft de Java-Bode van 2 Sept.

De Java-Bode (2 Sept.) bespreekt in haar hoofdartikel de beide redevoeringen. Het blad verneemt met voldoening uit de rede van den G.G., dat de Regeering aan den financieelen toestand, ondanks het bereikte begrotingsevenwicht, de grootste en meest ernstige zorg blijft besteden. Het streven — zoo besluit de heer Salomonson — dient thans allereerst gericht te zijn op versobering van de Staatshuishouding, opdat zoo spoedig doenlijk de zware lasten, waaronder de gemeenschap gebukt gaat, een weinig verlicht kunnen worden. En ook hier wekt het huidige regeeringsbeleid vertrouwen. Over het geheel genomen, kan getuigd worden, dat met de bestuursaanvaarding van mr. Fock het gezond verstand zijn rechten heeft hernomen.

In haar artikel Indië en de Communisten constateert de Java-Bode (2 Sept.) dat op mr. Schumann's wenk wordt gereageerd. Het blijkt dat de Regeering de zaak onmiddellijk ter hand neemt. De heer Salomonson houdt er zich van overtuigd, dat deze besprekingen zullen voeren tot de geruststellende overtuiging, dat het waarlijk niet zoo erg is met de communistische penetratie. Hij acht het dan ook uitgesloten, dat de Landvoogd uit de te houden besprekingen den indruk zou krijgen, dat er iets bijzonders gaande is. Integendeel. Z. Exc. mag den in Nederland verantwoordelijken leider van ons Buitenlandsch beleid dankbaar zijn voor zijn politiek, die het de Regeering in Ned.-Indië gemakkelijk maakt om het gevaar onder de oogen te zien en te beteugelen.

Het Bat. Nwsbl. (3 Sept.) meldt, dat ten paleize, onder voorzitterschap van den Landvoogd, een conferentie is gehouden, welke werd bijgewoond door den algemeenen secretaris, den regeeringsgemachtigde voor algemeene zaken, den directeur B.B. en den chef van de politieke recherche. De conferentie overwoog de Indische Communistische Partij als vereeniging van overheidswege te verbieden; hiertoe zal eerst in het uiterste geval worden overgegaan. Aneta bericht, dat de Paleisconferentie den algeheelen politieken toestand besprak.

Atjeh.

De archivaris van het Atjeh-Instituut, de heer J. Kremer, heeft een monographie over Atjeh in twee deelen geschreven, die door prof. dr. C. Snouck Hurgronje in het tijdschrift van het Kon. Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, afl. 4 van 1924, wordt aangekondigd. De beschouwingen van prof. S. H. zijn overgenomen door het Soer. Hbl. (27 Aug.) en de Deli Crt. (5 Sept.).

Het is — zoo schrijft de Deli Crt. — een vrij somber oordeel over Atjeh en zijn toekomst, dat prof. Snouck Hurgronje ons daar geeft. En in zoovele kringen, waar men nog steeds de hooge verwachtingen koesterde, zal het oordeel ontmoediging en teleurstelling brengen. Daarbij kan niet ontkend worden, dat het in zijn algemeene strekking juist is. De geschiedenis der laatste 15 jaren hebben ook ons geleerd, dat de toekomst van Atjeh voor afzienbaren tijd zeer beperkt is en dat er van een plotselinge opleving en economischen bloei weinig of niets te verwachten is. Een keer tot die overtuiging gekomen, mag men echter de toekomst zeker ook niet te somber inzien en zich stellig niet laten ontmoedigen. Al zou het alleen maar zijn, omdat we allen moed nodig hebben om Atjeh te brengen waar het komen kan en moet. En zelfs wij, die toch wel steeds blij hebben gegeven van de economische ontwikkeling van een Gewest met een zuiver Inlandsche huishouding niet te hoog aan te slaan, zijn er van overtuigd, dat de toekomst van Atjeh zeker niet zoo hope-

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK”

Sweelinckstraat 158 Telefoon 36257

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Dinners.

Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger.

Holl. Dinners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger.

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension Restaurant
Jacob Hopstraat 1 Sweelinckstraat 158

Kasteel „Oud-Wassenaer”

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

loos is, als men misschien wel uit het testimonium van prof. Snouck Hurgronje zou kunnen opmaken.

Zoo stelt de hooggeleerde de kwestie der rijstbouwzijing te donker voor. Atjeh kan zich op het oog blik met eigen rijst voeden, ook al moet voor de ondernemingen in Tamiang gedeeltelijk rijst worden gevoerd. En al zal het niet snel gaan en zeker niet de den aanleg van groote irrigatiewerken, op den duur de rijstbouw ongetwijfeld toenemen en voor zekere staken een bron van inkomsten kunnen worden. Datzelf is het geval met den veestapel, die in bepaalde afdelingen inderdaad de rijkdom der bevolking uitmaken. Wat het onderwijs betreft, dat is, sedert het onderinspectie van het Inlandsch onderwijs is gekomen, op een heel wat zuiverder basis, zoodat er ook voor de toekomst betere resultaten van te verwachten zijn. Verder moge de hooggeleerde sceptisch spreken over de wegen, die vroeger aangelegd zijn, wij zijn er van overtuigd, dat er verschillende wegen naar het binnenland zijn, die in toekomst zeker tot de economische ontwikkeling der bevolking zullen bijdragen. Slechts in één opzicht kunnen we den schrijver komen bijvallen. Dat is in hetgeen hij zegt van de onzekerheid om eens uit te blazen van ons zwoegen van een halve eeuw en de bevolking wat op haar haal te laten komen op de wijze, die ze zelf verkiest. Maar dan moeten we er dadelijk aan toevoegen, dat in de laatste jaren in toenemende mate het geval is. Ons Bestuur heeft wel degelijk begrepen, dat economische opheffing der bevolking niet te forceeren is, zelfs niet indien men er groote kapitalen aan willen wijden, hetgeen bovendien in den tegenwoordigen tijd onmogelijk is. Juist door rust en het langzaam geleidelijk gewennen aan onze bemoeienis, kan Atjeh, die van oudsher een handelsman is, die voordeel wel degelijk zelf kon vinden, den juisten weg ontdekken, waarlangs hij dat voordeel kan zoeken. Mits men zich inderdaad maar uit het hoofd stelt, Atjeh een land zou zijn met rijke hulpbronnen, slechts aangehoord behoeven te worden, om een streven van goud te voorschijn te roepen. Atjeh zal, om verschillende redenen, in de afzienbare toekomst zorgkind blijven onder de Indische Gewesten. Wanneer men zich daarvan echter rekenschap geeft, niet verder wil springen dan de polsstok lang is, behoeft onze arbeid in Atjeh absoluut niet vruchteloos te zijn. Al zal het werk er zeker niet gemakkelijk vallen en menige teleurstelling brengen.

In het verslag van een interview met gouverneur Hens hebben wij eenige maanden geleden den geest kunnen blootleggen, die bij het Bestuur in Atjeh thans voorzigt, en wij meenen daarop voldoende vertrouwen te mogen hebben voor een goede uitkomst. Maar zeker geldt daarbij van Atjeh, het bekende: *Ni cel erang d' honneur, ni cete indignité.*

Een agentschap voor Ned.-Indië in Den Haag - De herziening der Staatsinrichting.

Het „Alg. Hbl.” van 17 Juni bevatte van de hand van K.-a een artikel, getiteld: „Een onnoedig plan. Een agentschap van Ned.-Indië in Den Haag?” Volgens K.-a was het beste agentschap toch voor Indië in Den Haag, zonder eenigen twijfel het ministerie van Koloniën, waar onder leiding van den voor dat overzeesche gebied verantwoordelijken minister zelf, zijn belang behartiging konden vinden op een wijze, waartegen geen ander orgaan op zou kunnen.

In het Soer. Hbl. (25 en 26 Aug.) betoogt mr. B. J. F. Steinmetz dat de schrijver duidelijk had moeten maken, dat aan dit woord „het ministerie van Koloniën, agentschap voor Indië” ook een beteekenis toe te hechten. Wat is nu de fout van den tegenwoordigen toestand? Volgens den heer Steinmetz zal met al kracht in de toekomst moeten worden gestreefd naar éénheid van financieel beheer. Deze éénheid valt, indien het vanzelf spreekt, nimmer te verwezenlijken, indien het Indische bestuur, zoodals het thans is, in twee hoofden blijft. Tweehoofdige leiding is steeds te keerd, maar thans meer dan ooit. M.a.w. het opperbestuur moet al zijn rechten van controle en toezicht behouden, doch het bestuur zal in zijn vollen omvang bij de Indische regeering dienen te berusten. Daar ligt de groote beteekenis van de agentschapsgedachte, welke door den heer K.-a. is miskend.

In het tweede artikel beproeft de heer Steinmetz een nadere staatsrechtelijke analyse. De schrijver meent aangevoerd te hebben, dat uit een oogpunt van juist financieel beheer het Indische agentschap in Nederland volstrekt noodzakelijk is, dat een scherpe scheiding tusschen de functies van bestuur en opperbestuur slechts aan de zuiverheid van de staatsrechtelijke verhoudingen van Indië kan ten goede komen en dat ten

F. J. WOLFF,

PENSION „ARCHIPEL”

BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

SPIJSTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG

DAMES- en KINDERMANTELS

in de meest varieerende genres. Steeds aparte modellen

Speciaal maken wij U attent op onze schitterende collectie **PLUCH- en BONTMANTELS** tegen zeer concurrerende prijzen

Steeds het Beste **Ziet de Etalages**

UIT DE INLANDSCHE PERS.

De zaakwaarnemerij in de Indische samenleving.

In de „Perniagaan” van 5 Maart 1924, schrijft de heer B. Kesowo, dat de heeren Be-Be Orang Timoer en Tjondro Koesoemo in de nummers 20, 42 en 45 van dat blad zich zeer ongunstig hebben uitgelaten over het praktische werk der door de zoogenaamde „Prokrol Bamboe” uitgeoefende zaakwaarnemerij in de Indische samenleving en dat met het doel, te trachten, zooveel mogelijk de steeds toenemende corruptie in dat bedrijf te verminderen of op te heffen, in het belang van het onwetend publiek.

Ook Mr. Wormser vervloekt in het openbaar den „Prokrol Bamboe” met zijne schandelijke praktijken, welke de schrijver van dit artikel, hoewel persoonlijk herhaaldelijk het voorwerp geweest zijnde van de actie dier zoogenaamde pleitbezorgers, maar niet nader zal aanduiden of vermeederen, omdat al de lezers van de „Perniagaan” er toch alles van weten.

De heer Tjondro Koesoemo wijst er op, dat de „Prokrol Bamboe” gewoonlijk in den arm wordt genomen in geschillen van civiel-rechterlijken aard beneden de f 200.

Dat is op zichzelf natuurlijk niet slecht. Het inroepen van deskundigen rechtsbijstand is voor de massa te kostbaar en men roept derhalve de hulp in van den „Prokrol Bamboe” vanwege de goedkoopste.

Die goedkoopste hulp is echter dikwijls schijnbaar, want de praktijk wijst aan, dat de cliënt voor de zoogenaamde gekochte hulp, herhaaldelijk het dubbele en meer betaalt dan voor eene regeling van zaken eiders noodig zou zijn geweest.

Kan een eerlijke en vertrouwbare Prokrol Bamboe nuttig werkzaam zijn in het belang van de financieel zwakken in de Indische samenleving, zijn bestaan daarin heeft, volgens den schrijver, ook deze goede reden, dat, bij behoorlijke plichtsbetrachting zijnerzijds, de omkooprij van machthebbers door rechtzoekenden kan worden uitgeschakeld, of in het minder gunstige geval dan toch kan worden vermindert.

Het is algemeen bekend, dat hij de onwetende groote massa van het Javaansche volk de meening bestaat, dat de beslissing in een rechtsgeding meer afhankelijk is van den wil van den gezaghebbende ten deze, dan van den wensch om partijen van elkander af te helpen en dat men daarin de reden moet zoeken, waarom het rechtzoekende volk altijd zal trachten, met hulp van geschenken, den ambtenaar gunstig voor zich en zijne zaak te stemmen.

Vroeger zag men dit vooral in zaken van nalatenschappen en verkiezingen van districtshoofden in de Javaansche Vorstenlanden, doch sedert Inlandsche en Chinese zaakwaarnemers zijn opgetreden, hoort men weinig meer daarvan en gaat men met zijne bezwaren naar den Prokrol Bamboe, ook al omdat men bij hem niet, zoals bij den ambtenaar, behoeft te hurken.

Nu kan men natuurlijk wel de opmerking maken, dat de wet straffen bedreigt tegen hen, die zich aan omkooprij van ambtenaren schuldig maken, doch, aangezien dit feit in den regel onder vier oogen gebeurt, wijst de praktijk aan, dat er gewoonlijk geen klager opdoemt, die de bewijzen kan leveren dat omkooprij heeft plaats gehad.

En, brengt een integre ambtenaar ambtshalve een omkooprij voor het gerecht om zich terzake te verantwoorden, dan staat men voor de moeilijkheid van het aantoonen van het misdadig opzet van den beklagde, die blijft volharden bij zijne verklaring, dat hij niet anders deed dan hetgeen men gewoon is te doen en van een wettelijk verbod niets afweet.

Hoe het zij, de rechtzoekende is moediger bij een zaakwaarnemer dan bij een autoriteit en dus heeft hij liever met eerstgenoemde dan met laatstgenoemde te doen, waaruit men de meening kan putten, dat een eerlijke Prokrol Bamboe nog wel van nut kan zijn in de Indische samenleving.

Wenscht men aan diens misbruiken een einde te maken, dan zou men, volgens sommigen, gaarne zien dat aan een zaakwaarnemer eene officieele aanstelling werd gegeven door de bevoegde autoriteit op voorstel en advies van den president van den landraad, die het best zijne bekwaamheid, zijn levenswandel en zijne algemeene geschiktheid kan beoordeelen.

Hoewel de schrijver het volkomen eens is met Be-Be, dat een zaakwaarnemer aan bepaalde intellectuele eischen heeft te voldoen, zoo geloof ik hij toch niet dat het intellect alleen in staat zal zijn de bestaande mis-

slotte — en dit is uit praktisch oogpunt wel het voorname — het agentschap niet alleen nuttig en wenschelijk is, doch door de nieuwe grondwet zonder meer noodzakelijk is geworden. Ten aanzien van de modaliteiten eener eventuele regeling van het Indische agentschap kan uiteraard verschil van meening bestaan.

Prof. Stibbe richtte zich in het „Kol. Tijdschrift” scherp tegen de plannen om aan de Inlanders in den Volksraad een numeriek overwicht te geven. Zoals bekend, is het voornemen om in den Volksraad 30 Inlanders aan de Inlanders toe te kennen, 25 aan de Europeanen en 5 aan de Vreemde Oosterlingen. Volgens het Soer. Hbld. (30 Aug.) zou het een staatkundige fout zijn om, op de wijze als de heer Stibbe wil, de leiding der zaken aan de Nederlanders te verzekeren. Die leiding mag nimmer berusten op de tegenstelling Inlander-Nederlander. Het blad betoogt dat de Indische Staatsinrichting de leiding der zaken niet uitsluitend moet verzekeren aan Nederlandsche hoofden en leden, doch aan hen, die met constructieven geest zijn veld. Aan de Inlandsche vooraanstaande welgezinden mag, ja moet hierbij een voorname plaats worden toegedacht.

Op de samenwerking met de Inlandsche gemeenschap — zoo lezen wij o.m. aan het slot van het hoofdstuk — zal het Nederlandsche gezag de ontwikkeling den opgang van de Indische volkeren moeten engeval op straffe van mislukking. Het standpunt van prof. Stibbe achten wij verderfelijk. Ook wij zijn geen bewonderaars van de voorgestelde nieuwe staatsinrichting. Ook wij achten het overwicht van de constructieve elementen in den wetgevenden raad, onder alle omstandigheden niet verzekerd. Het middel van prof. Stibbe zou de rassentegenstelling scherp naar voren brengen, zonder het beoogde doel te verzekeren.

Voeding en Volksgezondheid.

De voeding met geslepen rijst heeft op het ontstaan van beri-beri een overwegend invloed. In 1912 is experimenteel de zilvervliesrijst voor de mijnwerkers op Banka ingevoerd, die met één slag de beri-beri onder den deed verdwijnen. Ook buitenlandsche onderzoekingen hebben aangetoond dat, wanneer zekere bestanddeelen in het voedsel ontbreken, allerlei stoornissen ontstaan.

De Java-Bode (30 Aug.) vertelt, hoe aldus de voeding met naast de bacteriologie is getreden als gelijkwaardig wapen ter verdediging van de volksgezondheid. Men heeft tot heden drie soorten vitamines gevonden en deze A-, B- en C-vitamines genoemd.

Door het ontbreken van A-vitamines ontstaat stagnatie in den groei en een oogziekte. Onder Chinese arbeiders, die niet met pisang worden gevoed, treft men deze oogziekte (xerophthalmie) tamelijk veelvuldig aan.

In de groote steden van Java is het zeer bezwaarlijk overvloedig-rijst te koop. Men is in den regel dus gezwongen de anti-beri-beri-vitamines door middel van ander voedsel tot zich te nemen. Het gehalte aan B-vitamines van gedroogde visch, naast rijst en pisang de voornaamste volksvoedsel, is zeer gering.

De anti-scheurbuik-vitamines vindt men in alle vruchten en versch gekookt voedsel. Sinds de aardappel in Europa volksvoedsel is geworden, zijn de scheurbuik-epidemieën van vroeger eeuwen aldaar verdwenen.

De vitamines-leer heeft zich dus in korten tijd tot een buitengemeen belangrijken tak van de gezondheidsleer ontwikkeld. Hieraan heeft de scheikundige afdeling van het Geneeskundig Laboratorium van den B. G. D. te Weltevreden haar ontstaan te danken. Behalve het vitamines-onderzoek is ook het onderzoek naar het jodium-gehalte een werkzaamheid van het laboratorium. In enkele streken van Java is de krop (struik) endemisch, door een tekort aan jodium, dat wij voornamelijk uit de lucht en uit het water tot ons nemen. Meerdere plannen staan op het programma, met name een methodisch en geregeld onderzoek van levensmiddelen, zooals melk, boter en „blikjes”, deels op versalshing, deels op voedingswaarde.

Van e. a. blijkt, dat door den B. G. D. ernstig wordt getracht de volkskracht, d.i. de basis van alle werkingen in economischen vooruitgang, te steunen en te verhoogden door het praktisch en proefondervindelijk onderzoek van het voedsel.

Maison H. SIMONS

Mantel- en Costuum-Magazijnen

HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN” NOORDEINDE 17a

Uitsluitend betere Dames-Confectie

STEEDS HET NIEUWSTE BEKENDE SOLIDE GENRES BILLIJKE PRIJZEN

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen

FONDERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Van Folklore, Naaimachines en Gerrowé.

Een vreemde combinatie zoo op het eerste gezicht en toch is het opschrift nog niet geheel volledig, zooals hieronder blijken zal.

Tijdens de mobilisatie werd een Zuid-Bevelander uit zijn geboorteplaats Kapelle naar Scheveningen overgeplaatst en zoo goed kon de Zeeuw in dit oude Hollandse visschersdorp aarden, dat hij na den oorlog niet meer naar zijn vroeger home terugkeerde, doch in Scheveningen een zaak ging opzetten, zooals men er hier maar sporadisch vinden zal.

Het vinden van zijn zaak is op zichzelf al een toer, want geen étalage of winkelraam wijst den bezoeker den weg. In een gesloten huis aan de Havenkade 4-5 heeft de heer Van Willegen zijn zaak gevestigd.

Getrouw aan zijn familie-tradities handelt de heer Van Willegen in gouden sieraden, die door de Scheveningsche bevolking nog steeds gedragen worden. Gelijktijdig bekend, heeft de nabijheid van Den Haag en de mondaine badplaats de Scheveningers niet kunnen afbrengen van hun traditioneele kleederdracht. Bij die dracht behooren natuurlijk ook speciale versieringen in cantille-goud, de beugel, die het hoofd sieraat, de parelspeelden voor de muts, het slot voor den uit vele snoeren bestaanden halsketting, oorknoppen en broches. Dan zijn daar nog de rouwsieraden, die ook in aparten stijl vervaardigd zijn.

Dit alles ziet men niet in een étalage, doch het is opgesloten in kasten en koffers om den belangstellende op aanvraag getoond te worden.

Is dit alles van belang voor de Scheveningsche bevolking en de folkloristen, de lezers van het „Koloniaal Weekblad” zullen meer praktisch nut hebben bij de Grizner-naaimachines en de uurwerken, die in dit magazijn in groote verscheidenheid aanwezig zijn. Pendules, wandklokken, kleinere staande uurwerken en horloges, waaronder natuurlijk de horloge-armbanden een voorname plaats innemen, alle deze zijn voorradig in de meest uiteenlopende soorten en kwaliteiten.

Dan nog een artikel, dat speciaal de aandacht trekken zal van de repatrieerenden, van hen, die na in Oost of West hun fortuin bespaard te hebben, zich in Holland komen vestigen en zich daar opnieuw moeten installeren. Zij vinden bij den heer Van Willegen een ruime sortering van Gerrowé-tafelzilver. Deze naam moge velen nog wat vreemd in de ooren klinken, dit zal binnen korten tijd wel anders worden, als de jonge fabriek, die dit metaal vervaardigt, wat ouder is geworden. Wanneer wij mededeelen, dat deze fabriek is opgericht door en onder leiding staat van den heer Gerritsen, oprichter en ond-technisch directeur der Gero-fabrieken, zullen velen onzer lezers al voldoende ingelicht zijn.

Als men, alvorens zich van tafelzilver te voorzien, bij den heer Van Willegen eens een geïllustreerde prijs-courant aanvraagt, ziet men, dat op dit Silver Plate een garantie van niet minder dan twintig jaar gegeven wordt. De modellen zijn als van echt-zilveren lepels en vorken, doch de prijzen veel lager.

Is men met tien jaar garantie tevreden, dan neme men Alpacca-zilver, dat nog goedkoop is.

Onze plaatsruimte laat niet toe, over een en ander langer uit te wijden, een bezoek aan Havenkade 4 of een verzoek aan den heer Van Willegen, om een bezoek met monsters, zal iedereen overtuigen, dat wij in het bovenstaande niet in het minst overdreven hebben.

CASTRICUM N.H.

Mooie Duin-Wandelingen

Hotel „DE RUSTENDE JAGER”

Penslon f 3.50 per dag.

N.V. ENGELS' Wijnhandel

SUEZKADE 48 WEIMARSTRAAT 11

TELEFOON 32649

Wijnen - Bier - Limonade Gedistilleerd

Vraagt Prijs-courant. Thuisbezorging zonder prijsverh.

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden

V. Boetzelaerlaan 2 • Tel. 50248

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 20,045,032.-
Buitengewone Reserve - 22,860,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseeringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

BESCHIKBAAR.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting

BESCHIKBAAR.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

BRIEVENBUS- PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclame-
drukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS- HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zooveel druk-
werk in de bus, dat het aankijken niet
waard is, dat telkens het heele zaakje
dadelijk weggegooid wordt. Uw druk-
kosten, bezorgloon of porto, alles is dan
ook weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rond-
gezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid
opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt?
Zulk drukwerk krijgt U niet van knoei-
drukkerijtjes en evenmin van Multiplica-
tors, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

B. G. TAL, Accountantskantoor

Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Contrôle, bijwerken van administraties
Behandeling van belastingzaken
ADVIEZEN, OP BEDRIJFS-ECONOMISCH GEBIED

bruiken, die het gevolg zijn van een gebrekkig karak-
ter, op afdoende wijze den kop in te drukken.
(Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.

De Stille Oceaan politiek.

I.

Een verbond tusschen Amerika en Japan is de nood-
zakelijkste voorwaarde voor het bewaren van den vrede
in het Oosten, heeft de Japansche staatsman Burggraaf
Shimpei Goto, volgens het voorkomende in de „Dernia-
gaän" van 5 Maart 1924, aan een der medewerkers van
de „United Press" verklaard.

Genoemde staatsman staat aan het hoofd van het
comité, dat belast is met het nemen van voorzieningen
en maatregelen voor den opbouw van Tokio-Yokoha-
ma, is voorts Minister van Buitenlandsche Zaken in
Japan geweest en thans nog de leider van tal van voor-
uitstrevende maatregelen, zoomede van de staatkundige
betrekkingen tusschen Japan en Rusland, waaronder de
erkenning van de Sovjet-Regeering van laatstgenoemd
land.

Hij behoort derhalve tot de actieve, toonaangevende
personen in Japan, wiens meening waarde heeft.

Zoolang de politieke verhoudingen tusschen Rus-
land en China te wenschen overlaten, heeft men steeds
rekening te houden met altijd mogelijke verwikkelin-
gen, welke tot een nieuwen wereldoorlog aanleiding
kunnen geven, terwijl, volgens de meening van Burg-
graaf Goto, noch in het Oosten, noch elders vrede kan
zijn, wanneer niet Amerika met Japan samenwerkt bij
het nemen van de maatregelen, die den vooruitgang
van China en Rusland kunnen bevorderen.

De erkenning van de Russische Sovjet-Regeering
door Japan, zal, zijns inziens, weinig verbetering in
den bestaanden toestand brengen.

Deze kan alleen worden verbeterd, wanneer Ame-
rika de Japansche Regeering in hare Russische poli-
tiek schraagt.

De verwijtingen, welke men in het buitenland ver-
neemt over de houding, welke Japan in politieke aan-
gelegenheden aanneemt, spruiten, volgens Burggraaf
Goto, voort uit onkunde met de werkelijke geschiede-
nis van Japan.

Het aantal vreemdelingen, dat Japan bezoekt, is ge-
ring en nog geringer is het aantal dat de Japansche
letterkunde begrijpt.

Hij achtte het in verband daarmee nuttig een en
ander over de werkelijke tegenwoordige Japansche bui-
tenlandsche politiek te zeggen.

Een goed staatkundig beginsel is de erkenning van
het recht van elken staat, om die voorzieningen te
nemen, welke voor de goede ontwikkeling van het land
noodzakelijk of nuttig zijn.

Amerika heeft dit beginsel in toepassing gebracht,
in den vorm van het in het leven roepen der Monroe-
leer, welke aan niet-Amerikaansche regeeringen inmen-
ging in Amerikaansche aangelegenheden verbiedt, ter-
wijl de Japansche Regeering die voor Amerika belang-
rijke wet steeds heeft geëerbiedigd.

De geografische ligging van Amerika met betrekking
tot andere Staten is echter geheel anders als die van
Japan met betrekking tot China en Korea.

De voorspoed van Japan is afhankelijk van de Azia-
tische landen en wel in de eerste plaats van China en
van Korea.

Laatstgenoemd land is van Japan door de zee slechts
zoodanig gescheiden, dat de afstand van Fusan naar
Shimonoseki in eenige uren kan worden afgelegd.

Van Nagasaki uit kan men Shanghai op den vasten
wal van China in 20 uur bereiken.

Een voortdurend onrustig China en eene mogelijke
krachtige militaire bezetting van Korea zijn ernstige
bedreigingen van Japan's welvaart.

Japan staat tegenover die beide landen als Eng-
land tegenover België.

De Engelsche politiek eischt nu al zoovele jaren lang
een vrij en neutraal land aan den overwal als versper-
ring tegen Frankrijk's of Duitschland's kracht.

Waar Amerika en Engeland die politieke gedragslijn
in het belang van de veiligheid van eigen land in toe-
passing hebben gebracht en op die wijze van hunne
rechten hebben gebruik gemaakt, mag men dan de uit-
oefening van dat recht aan Japan ontzeggen?

Wanneer men beweert, dat Japan imperialistische
en militaristische neigingen ontplooit, dan, zegt Burg-
graaf Goto, kan hij daarop geen antwoord geven, doch,
wanneer men verklaart dat Japan nooit anders gedaan

M. J. J. ESKEs - DEN HAAG
DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKER
SNEEUWKLOKJESSTRAAT 15
Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Eerste klas Bewerking Lage Prijzen
ATELIER VOOR KEEREN EN REPEREEREN

Deelname

opengesteld in kapitaal eener N.V. in
bouwbedrijf in den Haag. Dividend bedroeg
over 1922 20%, over 1923 13%.

Brieven onder No. 388 Bureau van dit
Nobelstraat 20, Den Haag.

heeft dan hetgeen iedereen doet, dan kan hij
zeggen, dat de Japansche Regeeringen al eeuwen
op die wijze zijn opgetreden.

Al meer dan 3 eeuwen leeft Japan zijn eigen
met eigen kunst en eigen taal, met het doel zich
boven te werken, zonder inmenging van vreemde
behalve dan de Nederlanders, die, in dit verband,
ten beschouwing worden gelaten.
(Wordt vervolgd.)

Literatuur-Overzicht.

Indische Postgeschiedenis.

De Ned.-Indische Postadministratie heeft, naar
Tijdschrift voor Posten en Tel. mededeelt, van
heer Ten Dijk, oud-leeraar aan de Indische Postschool
Leiden, copy en auteursrecht aangekocht van een
vanrijk werk over de Nederlandsch-Indische
geschiedenis, over welk onderwerp tot dusver
boek van eenige beteekenis verscheen.

Mat iarchaat ter Sumatra's Westkust.

Het Amerikaansche maandblad „Asia" van An-
bevat, volgens het „Soer. Hbl.", een artikel van de
van Mabel Cook Cole, de echtgenote van den heer
Cooper Cole, professor in de anthropologie aan de
versiteit te Chicago, betreffende het matriarchaat
Sumatra's Westkust.

De heer Cooper Cole vertoefde geruimen tijd met
echtgenote in Indië ten behoeve van het Field Mus-
of Natural History te Chicago, aan welk instituut
langrijke verzamelingen op ethnologisch gebied
toegezonden.

Haagsch Maandblad.

In het Oct.-Nr. huldigt Minister Colijn de nageden-
nis van Generaal van Heutsz.

„In de eerste jaren der 17e eeuw blinkt ons de ge-
van Coen tegen, de grondlegger van ons gezag
Archipel. Drie eeuwen zou het vorderen eer dat
voltooid werd....."

„Coen's epigoon; neen, niet zijn epigoon; zijn
standig tegenbeeld aan het einde van 3 eeuwen
niale historie, is van Heutsz....."

„Wat hij gaf was de onontbeerlijke grondslag om
in de toekomst te doen uitroepen tot een staat-
eenheid. Hij zette een nominaal invloed om in een
fectieven en hij verschaft daarmee het eenige
zame middel, dat ooit voeren kan tot gezande
nomie van Indië; de gestadige doorwerking van
Nederlandschen invloed op de maatschappelijke
standen en op de staatsvormende neigingen der
sehe volken....."

Prof. Dr. F. A. F. C. Went schrijft een artikel
den landbouw en wat daarmee verband houdt in
name. Schr. is ten opzichte van Suriname's toek-
niet zoo pessimistisch gestemd als vele andere
vers.

Een beschouwing van Mr. O. E. G. Graaf van
burg Stirum heeft eveneens betrekking op Suriname
wel op het arbeidersvraagstuk aldaar.

Ned.-Indië Oud en Nieuw.

Inhoud der Oct.-afl. Van een zwerftocht door
en Onderhoorigheden. Uit dagboek en schetsboek
W. O. J. Nieuwenkamp (slot). De illustrering
bijdrage is inderdaad buitengewoon interessant.
suikerhandel van Java, door H. Ch. G. J. van der
dere (met belangwekkende, aan oude uitgaven ont-
platen). — De laatste bladzijde dezer afl. geeft
vrouw uit Zuid-Bali te zien.

Indië. Geïllustreerd tijdschrift.

Het 1 Oct.-Nr. is geheel gewijd aan de vijfde
Indische jaarbeurs, gehouden te Bandoeng van 21
6 Juli j.l. Bij tal van afbeeldingen geeft de schr.
derheden over de eigenlijke jaarbeurs en jaarm-
daarna over de weg tentoonstelling en onderde-
jaarbeurs en vervolgens over de theetentoonstellin-
tweede attractie.

De schr. deelt mede, dat de zesde jaarbeurs zal
den gehouden te Bandoeng van 20 Juni—5 Juli
Eventueel inzenders uit Europa kunnen alle gewens-
inlichtingen krijgen bij het correspondentenschap, dat
Den Haag gevestigd is in de Jacob van der Doos-
20 en onder dagelijksche leiding staat van den heer
C. A. van der Hoeven.

Djawa. Orgaan van het Java-Instituut.

Inhoud van jaarg. 4, No. 2. De restauratie-kwe-
met inleiding van Dr. Martha A. Muusses. — De

H.H. Leden van Oost en West
bij aankoop van Uw Rijwiel of Motorrijwiel
dit het eerste jaar gratis verzekerd op Polis
EERSTE KLAS REPARATIE-INRICHTING voor
Rijwielen, Motoren, Automobielen en alle Machina-
ONDERHOUD EN STALLING.
J. C. A. SIMONIS - DEN HAAG
Rijwielhandel „De Gekroonde Valk"
Charlotte de Bourbonstraat 6 t/o het Postkantoor

DEN HAAG

PERMANENT WAVING

uitgevoerd door den Specialist OTTO TARRE met zijn nieuwste toestel „LANOIL” met olie

Het Instituut voor blijvende Haargolwing Prinsstraat 4a Tel. 10986

De West-Indische Gids.

Mr. B. de Gaay Fortman publiceert in de Oct.-afl. „Een belangrijk dagboek”, getiteld: Journael wegens de comste en onderneming der France vloot onder 't commando van Mons. Cassard voorgevallen op Curaçao, hetwelk zich bevindt in de Universiteitsbibliotheek te Gent. Volgens Mr. de G. F., die niet zoo maar den tekst afdrukt, doch waardevolle aantekeningen er aan toevoegt, bevat het hs. tot nu toe onbekende gegevens omtrent de overigen zeer bekende brandschaling van het eiland Curaçao door den Franschen admiraal Jacques Cassard in 1713.

Verder bevat deze afl.: Nog eenige opmerkingen over Surinaamsche Liberia-koffie en de mogelijkheid tot verbetering der reputatie er van, door Dr. J. E. van Amstel. — Verslag van de commissie van advies en onderzoek inzake Surinaamsche houtsoorten over het jaar 1923. — Boekbespreking (Ultimus. Een beschavingswerk; besproken door J. F. Snelleman). — Bibliographie.

Suriname.

In welke moeilijke omstandigheden vele Surinaamsche plantages verkeerden moge blijken uit het volgende artikel in „De West” van 5 September, onder het hoofd „Een hopeloos geval?”

„Wij weten er voorloopig geen middel op, maar wij achten het de moeite waard om de aandacht op het geval te vestigen, in de hoop dat anderen gelukkiger zijn dan wij.

Iedereen weet, dat het ééne noodige voor onze kolonie is: vergrooing van productie. Door toeneming van uitvoer moet het evenwicht in de handelsbalans zich herstellen en het land verlost worden van allerlei misère, als drukkende wisselkoersen, werkloosheid, enz. Nu de koffieprijs weder tot een loonend peil gestegen zijn, krijgt elk plekje met koffie beplant, nieuwe beteekenis. Daarom is het thans nog meer dan vroeger betreuenswaardig, dat tengevolge van de crisis ook eenige koffieplantages zijn stop gezet.

Er zijn onder die plantages — wij hebben hier in het bijzonder Waterland op het oog — die een zekere oppervlakte vruchtdragende koffie hebben. Bij de huidige prijzen — en den in het algemeen gunstiger toestand, nu de Europeesche kwestie eindelijk geregeld schijnt te worden — zal het niet moeilijk vallen om het kapitaal weder te interesseeren voor deze cultuur, en met name voor een plantage, die reeds een zekere oppervlakte vruchtdragend heeft.

Het schijnt echter onmogelijk, om een plantage als Waterland, gebukt als zij gaat onder oude schulden, weder op gang te brengen. Het gouvernement heeft beslag op de onderneming gelegd wegens achterstallige belastingen, waaronder eenige jaren grondrente. Dat is de grondrente, die in 1913 in de plaats kwam der voormalige bacovensschulden. Men herinnert zich, dat na de liquidatie der bacovencultuur de plantages diep in schuld bleven bij het gouvernement.

Deze schuld is toen omgezet in een jaarlijksche grondrente ten bedrage van vijf gulden voor elke hectare waarvoor steun was verleend. Voor Waterland beteekent deze grondrente een jaarlijkschen last van f 1500, welke ongeveer honderd jaar op de onderneming blijft drukken. Liquidatie, verkoop, zelfs executie brengen geen verandering in dien last, want de last drukt op het goed en gaat dus van eigenaar op eigenaar over.

In tijden van crisis, die in elke cultuur voorkomen, blijft een onderneming licht in gebreke de grondrente te voldoen. Het gouvernement verleent dan eenige jaren uitstel, de schuld loopt op en het wordt voor de onderneming steeds moeilijker om er uit te komen. Na drie jaren is het gouvernement, wil de schuld niet verjaren, verplicht om de plantage in beslag te nemen of te executeeren. Dit beteekent gewoonlijk, zooals in het geval Waterland, een stopzetten der onderneming. Op Waterland heeft het gouvernement maatregelen genomen om voorloopig den oogst te velde nog te doen verzamelen. Doch ieder weet, wat in de tropen het verwaarloozen van de cultuur beteekent. In betrekkelijk korten tijd gaat de cultuur te niet. De productie der kolonie gaat weder een stapje achteruit, waar juist vooruitgang zoo broodnodig is.

Het lot van Waterland zweeft elke onderneming als het zwaard van Damocles boven het hoofd. Wanneer men op een gegeven oogenblik vastloopt, is de onderneming voor goed verloren. Want op het goed drukken lasten, die het voor anderen onmogelijk maken het bedrijf over te nemen. Men kan gereedelijk toegeven, dat de oude onderneming geen recht van bestaan meer heeft. De onderneming Waterland bijvoorbeeld, die — behalve de genoemde grondrente — nog zeer aanzien-

ans, door A. J. Resink-Wilkens. — De Europeesche wederdracht voor inlanders, door Roesalam Dwidjastara. — Het bouwen van Javaansche huizen, door Soetra Amidjaja. — Het Java-Instituut; geldelijke verantwoording over het jaar 1923. — Mededeeling over het congres. — Boekbeoordeling. (Oud-Javaansch-Nederlandsche Woordenlijst, door Dr. H. H. Juynboll, besproken door M. A. M.).

Economisch-Statistische Berichten.

Het Nr. van 1 Oct. bevat drie verhandelingen over Ned.-Indië, n.l.: De Indische fiscus tegenover de weinig onderscheidende Venootschappen, door J. Th. Gerlings. — De kapitaalbelegging en ondernemingen in Ned.-Indië, door E. Helfferich (slot). — Industrialisatie voor Java noodzakelijk? (eerste gedeelte), door Prof. Mr. J. Kielstra.

De Indische Mercur.

No. 40. Handelsbeweging van suiker in de verschillende landen der wereld in het jaar 1923, door Dr. H. C. Geerlings (vervolg). — De Perubalsem-boomen en Cultuurtuin te Paramaribo, door Prof. G. Stahel. — Redriscche Landbouwvereniging. — De markt voor invoerartikelen op Java en Madoera gedurende tweede kwartaal van 1924. — Kultuurberichten. — Mededeelingen. — Financiële berichten en verspreiden, zomede de overige wekelijksche rubrieken. — Hand. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft literatuur over rubber.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 9. Hevea-selectie, door C. Heusser. — De exploitatie-hand der bergcultures, vooruit- en terugblik, door C. M. Hamaker. — Voorbereiding Vigna Oligospermazaad. — Landbouwzaken in Volksraad (vervolg). — Sprokkelingen uit de buitlandsche pers. — De oliepalmen-cultuur.

Maar aanleiding der jongste lijkverbranding op Bali.

Wij hebben eens even nagelezen (aldus de kroniekgever van het Katholieke weekblad de Java-Post, Nr. 2 Aug.) wat zonder hoera-geroep vrij nuchter werd geschreven in 't Soer. Handelsbl. door iemand die laatste lijkverbranding in Bali bijwoonde. Ons interesseeren anderer indrukken te meer, daar ook wij Bali eger een paar malen bezochten en ook in de gelegenheid waren zulk een lijkverbranding bij te wonen. lezen we daar: aan de stijlen (der praalbedden) en jonge kuikens gebonden, die levend mede verbrand zouden worden of uiteen geteiden. Door geveeu worden de booze geesten verjaagd. „Als wil vliegt men aan op den lijkenoren. Zoo'n stukje zoo'n toren brengt geluk aan.” „De betere standen zeer lange nagels aan een hand, deze zijn langer de geheele hand. Wat hen zeer bemoeilijkt in hun bewegingen, maar een teeken is dat ze niet behoeven te werken.”

„Het Balineesch volk is vuil en liefst (leeft?) meer onhygienisch.” „Er zijn vele tempels, of beter gedeelten of bouwvallen er van, alles even verwoest en vervallen.” „Het geloof op Bali zegt, dat lang een doode niet verbrand is, zijn ziel in een overgaat”. „Overal waren langs de wegen koevengangs met hanen er onder”. Dat zijn vechtersbazen. „Over 't algemeen maakten de kampongs een vuilen rijk.”

Zendingsperiodieken.

Annalen van het Missiehuis te Tilburg. Oct. '24. Eerste begin van den R. K. godsdienst op de Kei-eilanden. Naar herinneringen van Justinus van den Stam der Renjoets te Langgoer, beschreven door Pr. J. v. d. Bergh. — De self-made Kaja-Kaja, door Pr. N. Verhoeven (met ill.).

Mededeelingen. Tijdschrift voor Zendingwetenschap. Deel 68, 3e stuk. Onze verwachting, door Dr. F. J. Fokkema. — Van heiden tot christendom, door Dr. A. C. Kruij. III. Het geloof der Pos. — Welterziehungsfragen und Mission, von Prof. Dr. J. Richter. — De internationale zendings-conferentie te Jeruzalem, door C. W. Nortier.

S. C. Claverbond. Oct. '24. Onze eerste Javaansche zenders, door zuster Rosa, novicmeesteres te Semarang (met afb.). — Eucharistische hulde te Djokja op zondag 27 Juli 1924, door G. Vriens (met afb.). — Van de bergen van Kalibawang, door J. van Baal (met afb.). — Tijdschrift für Missionswissenschaft. 1924 (II), bl. 12—48. Die alle Dominikanermission auf den Solorinseln, von B. M. Biermann.

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling van Werken van verschillende bekende Meesters

TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN. Th. Baumgartner, W. Thony, J. L. Jongsma, H. Dekker Chr. Soer, Stengelin, A. J. Zwart, J. v. Rossum, P. de Regt, E. Moll, M. v. Waning, G. Munthe, B. Viegens, B. Brouwer, T. Offermans, W. Witjens, C. Koppenol, Henricus en J. Leurs, gedurende de maand October, in de KUNSTZAAL ZEESTRAAT 65a naast Panorama Mesdag. Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

DANKBETUIGING.

Ondergeteekende verklaart hiermede dat zij is genezen van keelkanker door den Wel.Ed. Heer Dr. J. F. v. D. POORTEN, Nobelstraat 1A, 's-Gravenhage, wat ook bevestigd werd door Dr. DE VRIES te Delft.

Achtend, CH. BROUWER, v. d. Mastenstraat 15, Delft

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in Whipcord en Tropical Prima Stoffen. Billijke prijzen. Heeren Costumes v. f 60.- Dames Costumes v. i. 170.- Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

PIANO'S RIPPEN P. Heinstraat 42 DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

Y. J. VAN BEEK NIEUWE MOLSTRAAT 35 DEN HAAG WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING MET AFDEELING CHEMISCHE WASSCHERIJ SPECIALE PRIJZEN VOOR VERLOFGANGERS

Advertisement for C. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optique, featuring images of a pocket watch and eyeglasses. Text includes: Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Den Haag. Brillen en So Easy. Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Gogartsen. Magazijn van Uurwerken. Reparatie-Inrichting.

Advertisement for WISBRUN & LIFFMANN, featuring text: Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag. DAMES MODEARTIKELN. ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN. ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ. BALARTIKELN.

NIJMEGEN

Stoomververij en Chemische Wasscherij
GEBR. POLKAMP & Co

Fabriek en Kantoor:
Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641

Filialen:
ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN
BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM

Reinigt en Verft alles

BOULANGERIE - VIENNOISE

Speciale Broodbakkerij

Firma Joh. van Gemert Jacobs

GROOTE STRAAT 15 - TELEPHOON 1558 - NIJMEGEN

Eenigst adres voor Hollandsche-, Fransche- en Duitse Broodsoorten Wagens in alle wijken.

BAHLMANN & Co.

GROOTE MARKT 13-14-15

NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres

voor

MANUFACTUREN

DAMES- en KINDER-CONFECTIE

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeergemakkelijke betalingsvoorwaarden
STEMMEN - REPEREEREN - VERHUREN - INRUILEN

VOOR INDIË

ROODE EN GROENE SCHOENEN.

IN SUËDE EN GLACÉ.

VOORHANDEN BIJ

ANTOON PEPPERZAK,
BROERSTRAAT 11 NIJMEGEN.

BESCHIKBAAR.

J.H. KAPPÉ NIJMEGEN

BRANDSTOFFENHANDEL

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten Brandstoffen
prima en tegen concurrerende prijzen

Gevestigd als

Tandarts

te Den Haag, Bezuidenhout 141

Dr. M. BLUML

Matige tarieven.

Spreekuur 10-12, 2-4

Röntgen opnamen bij

Tel. 70897

behandeling vrij.

Lijn 3, 4, 7, 13

lijke bedragen schuldig is aan andere belastingen, aan hypothecaire vorderingen van het Immigratiefonds en, last but not least, ook de Cultuurbank een kapitaal schuldig is, verdient ten gronde te gaan. Maar dan behoort, op de puinhoopen van het oude, het nieuwe zich te kunnen ontwikkelen. Dit is echter onmogelijk als op het nieuwe dadelijk drukken de „zonden der vaders". Zoo'n goed is dan te vergelijken met een erfelijk belaste, die het nimmer tot gezonde ontwikkeling kan brengen.

Wij hopen duidelijk te zijn geweest. De bestaande toestand is geen gevolg van eenigen onwil zijdens het gouvernement, maar een gevolg van bestaande wettelijke regelingen, die slechts met de hulp van den wetgever zijn te veranderen. Wij hebben Waterland als een voorbeeld aangehaald, maar dezelfde bezwaren gelden vrijwel in het algemeen. Zij zijn oorzaak, dat het steeds moeilijker wordt om de kolonie uit haar verval op te heffen. De zware lasten — die, goed beschouwd voor het meerendeel niet meer zijn dan denkbeeldige vorderingen — zijn oorzaak, dat anderen het werk niet kunnen opnemen, als dit aan te zwakke handen ontvalt.

Men zal dan ook, vroeger of later, verplicht zijn om de medewerking van den wetgever in te roepen, om de al te knellende banden weg te nemen, die een wederopbloei van den landbouw verstrikken. Een zaak of een onderneming, die fout geloopt is, behoort volkomen geliquideerd te kunnen worden, opdat anderen aan de beurt kunnen komen om het hunne te beproeven.

Wat Waterland betreft, weten wij, dat iemand die eenig kapitaal bezit, bereid is om te trachten de plantage weder op te werken. Hij kan echter niet de lasten overnemen die op het goed drukken. En zoo moet men met leede oogen aanzien, dat een plek grond, die kan bijdragen tot de zoo broodnodige vergrooing van productie, aan verwoesting wordt prijs gegeven. Ieder betreurt dit, niet het minst het gouvernement. Maar hoe gaarne men anders zou willen, de handen zijn gebonden door de bestaande wettelijke regelingen.

Wie weet een oplossing voor dit moeilijk geval?"

Hetzelfde blad schrijft:

„Miserie troef. Vanwege het Departement van Onderwijs is aan eenige gehuwde onderwijzeressen kennis gegeven, dat zij moeten rekenen op ontslag uit den dienst. Wanneer dat ontslag zal ingaan is nog niet te zeggen. Wij vermoeden dat dit afhankelijk is van de beslissingen, die in Nederland genomen zullen worden ten aanzien van de bezuinigingen bij onderwijs."

Wij lezen in „De West" van 9 September:

„Een arme boel. Dat het een arme boel is in Suriname blijkt uit de cijfers der inkomstenbelasting 1922. Er werden dat jaar slechts 222 personen aangeslagen voor een inkomen boven zes duizend gulden.

Slechts zestig personen worden aangeslagen voor een inkomen boven tienduizend gulden.

Boven twintig duizend gulden inkomen waren er slechts 7 aangeslagen, boven de dertig duizend slechts vijf.

De twee hoogst aangeslagen hadden een inkomen van 52 en 50 duizend gulden.

In deze cijfers zijn niet begrepen lichamen, in of buiten de kolonie gevestigd, noch personen buiten de kolonie, die hier in de belasting deelen."

Goud. Men meldt aan de West: Op het plaser van de Compagnie des mines d'or is een pépite goud gevonden, ook wel genoemd paillet, wegende ongeveer 700 gram en gedoopt coeur de Mathias.

Mathias is de naam van den tegenwoordigen president der Compagnie te Parijs.

„De West" van 2 September schrijft:

„Indië—Demerara. In October vertrekt uit Britsch-Indië een afgevaardigde van de regering, om in Demerara een onderzoek in te stellen naar de oorzaken van den opstand, waarbij eenige maanden geleden verscheidene Britsch-Indiërs werden doodgeschoten. Tevens heeft die afgevaardigde in opdracht om weder rapport uit te brengen omtrent den toestand in het algemeen van de Britsch-Indiërs in Demerara. (Dit laatste vermoedelijk in verband met het verzoek van

Melkhandel „Archipel"

Sumatrastraat 32 (nabij de Bankastr.)

HET adres voor UW

Leidsche Kaas 18, 16, 14; Zoete Kaas 22, 20, 16 per ons; Edammer Kaas per pond.

Alles prima kwaliteit en scherp concurrerend. Aanbevelend E. L. TINKELBERG.

INSTITUT DE BEAUTÉ VAN ESSE

TEL. 33000. L. v. MEERDERVOORT

SPECIALE INRICHTING VOOR ALLE

MASSAGES EN HUIDVERPLEGING

Britsch-Guyana om een vrije immigratie van armen uit Britsch-Indië toe te staan."

In een interessant artikel „Boschnegers in Suriname" schrijft „De Rotterdammer" van 29 September met groote waardeering over den inlandschen schilderling M. Schelts. Wij nemen daaruit het volgende over:

„Onder de inlandsche helpers, die hier boschnegerdorp Ganzee aan de Suriname-rivier plaatst werden, is zonder twijfel de bekendste Schelts. Deze was van huis uit timmerman, en daar hij zijn handwerk goed verstond, goede versten gehad. Maar hem was het een gewetenszaak worden, zijn Heiland onder zijn landslieden te laten. Daarom was hij in de Evangelistenscholen gegaan. Daarna had hij aan de kleine gemeente Carolina arbeid; toen was hij naar de Theologische School gegaan en was er geordend. Aan den buitengewoon gaafden en degelijk onderlegden man was ten slotte in het Böschland gelegen zendingspost Ganzee trouwd. Men had geen beteren man kunnen kiezen, practicus van eersten rang was hij kleermaker, belmaker, bouwkundige, dokter, apotheker in één persoon. Hij verstond niet alleen allerlei handwerk kunstvaardigheid, maar bezat ook het talent de dingen daarin op te leiden. Met vlijtige en kundige heeft hij met door hem zelf geleerde helpers in het boschgebied woningen en kerken gebouwd, als de Zending zonder hem ze nooit tot stand gebracht zou hebben. Hij was aan den bovenloop van de name-rivier niet slechts bij iedereen bekend, maar de ook iedereen en wist in de dikwijls zeer ingewikkelde familieomstandigheden niet alleen voor de tenen, maar ook voor de heidenen raad en oplossing. Ook wij hebben den braven man gekend, toen nog op Carolina werkzaam was.

Aan het hier geciteerde gaat de volgende mededeling vooraf:

„Ganzee was en bleef langen tijd het zuidpunt, dat door broeder-zendingen bezet was. 1853 kwamen blanke zendingen slechts om te komen aan de rivier de Suriname."

Het wil ons voorkomen dat het jaartal niet juist want in 1885 hebben wij te Ganzee nog den zending Raats en mevrouw Raats ontmoet.

In het „Haarlemsch Dagblad" van 26 September belangrijk persgesprek met Baron van Heemstra, verneur van Suriname, met verlot hier te lande uit slechts deze aanhaling:

„Suriname kan schatten opleveren. Met een fer, dat voor het Oost-Indische kapitaal een omdraaien zou beteekenen, zou de West weer op het Moederland niet het minst ten voordeel. Zeker nancieel, maar niet minder moreel. Want de Suriname maakt op Amerika, dat immers zooveel van 't Zuiden verwacht, kan bezwaarlijk strekken bewondering van Nederland als koloniale mogeheid".....

In de „N. R. Ct." van 1 October, Av.blad D. mededeeling van het Ancia-bureau over het spij van klappervezels, waarvan wij hier het slot laten gen:

„Mocht het juist zijn, dat de vervaardiging economische voordeelen kan brengen, dan is de kans Indië binnen betrekkelijk korten tijd een industrie die van groot voordeel voor het land kan worden. ker zal zijn, de werkelijkheid zeer nabij. Voor vervaardiging van zakken voor de suiker is de draad gewoon geschikt en de heer Van Waerden verklaart ons, dat hij de grootste belangstelling voor de neringen had. Mocht de economische kant in komen, dan zou Indië ongetwijfeld een grootindusrijker worden, een industrie met een product, van het afzetgebied eigenlijk onbegrensd is."

Waarom niet ook Suriname, zouden wij willen vragen, met zijn belangrijke kokoscultuur in het dorp Coronie?

Uit de „N. R. Ct." van 5 October, Ochtendblad D. het volgende bericht, waarop wij de aandacht van suikerplanters in Suriname willen vestigen:

Celotex uit suikerriet. In Queensland koesteren plannen voor een nieuwe veelbelovende industrie. Een maatschappij, welke enkele jaren geleden in Ver. Staten werd gevormd voor de fabricage van

MEUBELHUIS „DE WEST"

COMPLETE MEUBILEERING

UITERST BILLIJKE PRIJZEN

DEN HAAG - WEST-EINDE 73

NIJMEGEN

GEBRS v. WOERKOM
TELEFOON 117 .: NIJMEGEN

KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES,
DELICATESSEN. - ALLE INDISCHE
RIJSTTAFEL INGREDIËNTEN. SAM-
BALLANS-ATJARS, BOEMBOES, KROEPOEKS enz.

P. H. VERSTEGEN

Platenmakerstr. 7b - Telefoon 1990
NIJMEGEN

Modelmagazijn - Meubelmakerij - Stoffeederij
ZIEKENSTRAAT 16

Effecten- en Wisselbank Bouvy

Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

EFFECTEN - COUPONS - ASSURANTIËN
DEPOSITO'S met EFFECTEN-ONDERPAND
op nader overeen te komen voorwaarden

BRANDKLUIS - INCASSI - VREEMD GELD

Piano's

Orgels

C. A. J. VAN KALMTHOUT

Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562

Bischof Hamerstraat 1-1a

Vleugels

Kunstspelpiano's

BRANDSTOFFENHANDEL
2e Walstraat 102 - Telef. 1079

HANDEL IN ALLE SOORTEN

BRANDSTOFFEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

F. L. VAN WEZEL

NIJM. GOEDERENVERVOER
WILLEM v. WEZEL

V. d. Havelstraat 2-4 .: Telefoon 2670 .: NIJMEGEN

VERHUIZINGEN - DIENSTVERRICHTING - GARDE-MEUBLES

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.-

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen
van f 10.-

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon 11987*

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

voerd. Het aandeel, dat door de oorspronkelijke plan-
tagebezitters werd verkregen, werd op f 2.150.000 ge-
schat, doch het aandeel in de winst voor den heer
Godden bedroeg zeker drie of viermaal meer. Boven-
dien had de uitvoer van guano van Klein Curaçao hem
ook nog 7 miljoen opgeleverd.

Wij kunnen niet al de langdurige verwikkelingen
van de Santa Barbara-kwestie hier uitvoerig mee-
deelen.

Alleen dit nog: In 1892 werd door de talrijke erf-
genamen het halve aandeel der familie Gorsira in
Santa Barbara omgezet en ingebracht in een vennoot-
schap: de Curaçaosche Maatschappij Santa Barbara, be-
staande uit 600 aandelen, elk van f 500. De heer Cor-
nelis Gorsira had voor zich alleen 187 aandelen in
deze vennootschap. Deze aandelen waren reeds ter-
stond tegen f 3000 per stuk verkoopbaar aan het Duit-
sche syndicaat van de firma Hauenschield te Hamburg,
plus nog andere zeer voordeelige voorwaarden. Tot in
1903 had de heer C. Gorsira nog al zijn aandelen in
bezit en weigerde toen voorloopig op die condities in
te gaan.

Vergissen wij ons niet, dan heeft hij ook later zijn
aandelen niet aan anderen overgedaan.

Zijn groot vermogen en wetenschappelijken aanleg
stelden den heer Cornelis Gorsira in staat zoowel aan
zijn studielust en kunstzin, als aan zijn zucht tot rei-
zen toe te geven.

Zijn studies bewogen zich voornamelijk op het ter-
rein der ontdekkingsreizen van Spanjaarden, Portugee-
zen en Hollanders in West-Indië, vooral in zoover ook
daarin het eiland zijner geboorte betrokken was. Als
vrucht dier studies schreef hij o.a. een reeks artikelen
in De Vrijmoedige van 1886 en later, waarin hij blijk
gaf al de oude schrijvers over het tijdvak der ontdek-
kingsreizen in West-Indië met kritischen blik te heb-
ben doorgewerkt.

De heer Gorsira moet een rijke bibliotheek van zeld-
zame werken te zijner beschikking hebben gehad, die
hij in den loop der jaren nog steeds uitbreidde.

Bij de oprichting van het Geschied-, Taal-, Land- en
Volkenkundig Genootschap op Curaçao in het jaar 1896
gaf hij onmiddellijk blijk van groote belangstelling en
schonk eenige interessante oude boekwerken, voor de
geschiedenis van onze kolonie van belang. Deze wer-
ken kwamen later in het bezit van onze Openbare
Leeszaal en Bibliotheek.

Later bij het klimmen der jaren en het kwellen van
de gebreken van den ouderdom verkocht hij zijn bi-
bliotheek aan den Staat van België, zoodat deze boe-
kerij thans waarschijnlijk een deel uitmaakt van een
der staatsbibliotheken van Brussel.

Als resultaat van zijn liefde voor kunst en ethno-
graphie, legde hij de rijke kunstverzameling aan, die
nu nog in het woonhuis Ararat, tot museum ingericht,
te bewonderen is.

Weinig Curaçaoënaars hebben uit puur liefhebberij
en zucht tot vermeerdering hunner kennis zulke groote
reizen gemaakt als de heer C. Gorsira. Reeds ruim 35
jaar geleden verliet hij voor goed ons eiland, bereisde
in de jaren 1893-1895 Egypte, Palestina, Syrië en
den Libanon en omliggende landen en vestigde zich
toen metterwoon voorgoed te Brussel.

Bij het uitbreken van den oorlog trok hij van Brus-
sel naar Engeland en verbleef daar tot begin Juli 1922,
toen het heimwee naar zijn geboortegrond hem weer
naar Curaçao dreef, waar hij 19 Juli per s.s. Vene-
zuela aankwam.

Nieuwe petroleumindustrie op Curaçao ?

De *Amigoe* schrijft:

„De Engelsche aandelen van de Petroleum Mij. *British Aequatorial Co.* zijn in Amerikaansche handen
overgegaan. Sindsdien draagt deze Mij. den naam van
Lago Petroleum Co. Deze Mij. heeft in den laatsten tijd
eveneens in *La Rosa* aan den oever van het meer van
Maracaibo een petroleumbron aangeboord, die nu reeds
30.000 vaten per dag levert. De heer Clark, walkapitein
dezer Mij. is hier in onderhandeling tot aankoop van
de plantage *Hermanus* met *Bulbaai* om daar groote
tanks te bouwen tot bewaring van ruwe olie.”

Een later bericht meldt, dat de heer Clark zonder
eene beslissing te nemen, naar Aruba vertrokken is,
om de *Boca San Nicolas* aan te kopen.

Inbreker.

Zondagnacht werden, zoo meldt de *Amigoe* van 16
Augustus, in een huisje aan de Klipstraat een paar
vrouwen in hun slaap opgeschrikt door eenig geritsel
en beweeg in hun kamer. Bij nader onderzoek bleek
een vreemdeling onder de tafel te zitten met een groot
mes in zijn handen. Een afgrijselijk gegil, waardoor

Voor Hondenartikelen :

Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken,
Manden, Stoelen, Halsbanden,
Lijnen, Transporthokken, enz.

IS HET ADRES :

P. H. VERSEVELDT

Fred. Hendriksaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

een vervangmiddel van zacht hout, behaalde zulk
succes, dat nu eveneens een maatschappij in Queen-
land werd opgericht met een kapitaal van £ 500.000.
Wijl de eerste minister van de „Commonwealth”
eens deel uitmaakt van de combinatie, Celotex
wordt vervaardigd uit bagasse, dus het suikerriet na
tractie van de suiker. Het riet wordt tot pulp ge-
kapt en dan blijkbaar tot platen van de vereischte
dikte gegoten. Aldus het bericht, dat de fabricage wel
te eenvoudig zal hebben opgegeven.
(Chemie en industrie).

„De Telegraaf” van 5 October een afbeelding van
„West-Indische Huis” op de Prins Hendrikkade bij
Gravenhage te Amsterdam. Het gebouw werd
1842 gebouwd als een pakhuis voor de West-Indi-
sche Compagnie.

dit blad geeft ook een beschrijving van de lotgeval-
len van dit huis.
ook in de „Encyclopaedie van Nederlandsch
West-Indië” het artikel „West-Indische Huis” van de
hand van den heer J. F. L. de Balbian Verster.

Curaçao.

De orkaan op de bovenwindsche eilanden.

eerste telegrafische berichten omtrent den storm
op de bovenwindsche eilanden vinden wij in de *Cur.*
van 5 Sept. 11. Zij luiden aldus:

Martin. — Van Woensdagavond tot hedenmorgen
(Aug.) stormweer, hooge zee, 300 m.M. regen.
Harris stukgeslagen, opvarende gered. Ro-
skanaal doorgebroken, zoutpannen overstroomd.
Schadiging wegens minstens tien duizend gulden.
Saba en St. Eustatius heviger dan St. Martin.
veel vernield, veel schade vee, geplante en hutten.
daklozen. Douanegebouw St. Eustatius ge-
ingestort, boeien Saba weggedreven, booten
veld, alle telefoonpalen neergevallen.”

Cornelis Gorsira †.

dezen merkwaardigen man, 10 Augustus 11. op
overleden, wiens levensgeschiedenis met die
Santa Barbara fosfaatmijnen zoo nauw verbonden
is, o.m. in de *Amigoe di Curaçao*:

was in het jaar 1874, dat de heer Cornelis Gor-
die destijds woonde op zijns vaders plantage Jan
aal, op jacht was op de plantage Santa Barbara,
het eigendom van den heer J. J. Naar, en bij die
heid fosphaat ontdekte. Er heerschte in die
op Curaçao een ware fosphaat- of guanokoorts.
nieuwe ontdekking deed de temperatuur nog een
graden hooger stijgen. In Juni 1871 had de eerste
aking van guano plaats op Klein-Curaçao door
jongen Engelschman, John Godden, die, door tegen-
gedwongen daar te landen, bevond dat de bo-
van dat eilandje bijna uitsluitend uit fosphaat
amengesteld. Op Aruba had in 1873 of begin 1874
de heer Henri Waters Gravenhorst de belangrijke
ingen van phosphorzure kalk op Cero Colorado
akt. Men begrijpt dus de waarde van de ontdek-
van den heer C. Gorsira. Het gevolg daarvan was,
reeds in Januari 1875 de plantage Santa Barbara
den heer Naar aan den heer Michael Brown Gor-
den vader van Cornelis Gorsira, werd verkocht
van f 80.000, onder verplichting, dat, wanneer binnen
aren op die plantage fosphaat zou ontgonnen
den, aan den verkooper daarvan f 3 voor elke
schepte ton moest worden uitgekeerd. Spoedig
dit laatste servituut voor f 27.000 afgekocht.

op 25 Mei 1875 verkocht M. B. Gorsira een onver-
en half aandeel in de plantage aan John Godden
het andere onverdeelde aandeel in erfpacht, onder
waarde, dat Godden jaarlijks f 2500 en een royalty
dezer Mij. een minimum van 2000 ton fosphaat moest
voeren, met dien verstande, dat het meerdere in één
uitgevoerd, zou komen in mindering der volgende
en. Daar elke ton f 50 à f 60 winst opleverde, pakte
den al spoedig de zaak zoo degelijk aan, dat hij
meer uitvoerde, dan het bij contract bedongen

minimum.
in 1895 werd de uitvoer geheel gestaakt. Doch God-
den in dien tusschentijd zooveel uitgevoerd, dat
aannemend op bovengenoemde clause, wettelijk vóór
niet weer tot eenigen uitvoer kon verplicht wor-
in die 20 jaren waren ruim 174.000 ton uitge-

Met een
een op
el. Zek
de ind
ners zou
strekken
ale mog
blad D.
het sp
ot laten
ng ook
de kans
n indus
worden
oor ver
aad hu
verkle
r de pr
ootind
duct.
wille
het d
blad D.
recht van
n:
bestert
indus
eden in
ge van

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding
AZALEASTRAAT 51 — 's HAGE

Mondelinge en schriftelijke cursussen
Boekhouden voor examens en practijk - Staats-
huishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrich-
ting M.O. - Nederl., Fransche, Duitsche
en Engelsche correspondentie
Methodisch spreken.

UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 13902

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau

Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81

Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.

Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubildeerde percelen.

Directeur: P. A. EBELING, Architect

„DE STAD UTRECHT“

OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198

bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.

Glas, Porselein en Aardewerk

GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

Beteekent: Toezicht Op Kinderen Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financieele tusschenschakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Fr. Gutschans Dentz te Paramaribo en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN“ te Amersfoort.

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezinsverpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte die het ouderlijk huis moeten missen.

Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.)

DIRECTEUR Jhr. W. H. ORTT. AMERSFOORT.

Vakschool voor Dames en Meisjes

AMERSFOORT

Aangesloten bij de Mode-Vakschoolvereen. te 's-Gravenhage, goedgekeurd bij Kon. Besl. van 12 Aug. 1909, Staatsblad No. 48. Lessen worden gegeven in het Costuum- en Lingeriënaaien, Maatnemen, Knippen, Borduren en aanverwante vakken. Opleiding voor de examens voor: Costumiëre, Leerares en Nuttige Handwerken — Inlichtingen worden gaarne verstrekt.

C. E. BESTELINK, Langestraat 44

Ringers Cacao

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam Aikmaar

de geheele buurt werd opgeschrikt, was het eerste gevolg van die ontdekking, waarna de vrouwen het huisje uitvluchtten. Uit den politiepost aan den Waterkant kwamen dra hulproepen opdagen, die den indringer gevangen namen en in arrest stelden. Deze vreemdeling is een Venezolaan. Met deze vangst is de bevolking nog geenszins gerust gesteld, want het blijkt, dat deze boosdoener niet dezelfde persoon is als diegene, die onlangs op andere plaatsen met booze plannen is binnengedrongen.

Regen.

Na een week onderbreken kregen we in het begin dezer week, aldus de *Amigoe* van 16 Augustus, weer een paar mooie regenbuien. Maandagmorgen werd door de regensmeters in de stad 13 en 16 m.m. opgeteekend. Ook de buitendistricten genoden dien morgen van den alles verkwikkenden regen. Alles staat buiten in een weelde van frisch groen.

Dinsdagmorgen weer 7 m.m. regen. De zorgen en het geklaag over droogte en gebrek aan drinkwater zijn verstomd.

'n Voordeelig zaakje!

Na het faillissement van de Sisalonderneming op *Malpais*, werd deze plantage onderhands verkocht. Deze nieuwe eigenaar had al spoedig spijt over den koop en deed zijn eigendom weer van de hand. De nieuwe koopers, de heeren H. Daal en Gilb. de Jong, werden het vorig jaar eigenaar voor ± f 30.000. Deze week verkochten zij de plantage *Malpais (Mont pleasant)* met een zoet winstje voor de kapitale som van f 115.000 aan de *Curacaosche Petroleum Mij.* (A. d. C.)

Curacaosche Petroleum-Maatschappij.

In de maand Juli verbeterde de vloot der C.P.M. haar vorig record. Gedurende die maand werden door haar lichters en tankschepen in het geheel 99 reizen naar Maracaibo gemaakt tot aanvoer van ruwe petroleum. (A. d. C.)

Schenking van een Gezantschapsgebouw te Caracas.

Het Ministerie van Buitenlandsche Zaken deelt het volgende mede:

In verband met de overbrenging van onze administratie in Venezuela naar Maracaibo, heeft de Bataafsche Petroleum Maatschappij het daardoor vrijkomend perceel te Caracas aan de Nederlandsche Regeering ten geschenke aangeboden met de bestemming om ingericht te worden voor de huisvesting van Hr. Ms. Gezantschap, dat tot dusver in op korten termijn gehuurde woningen moest worden ondergebracht.

Met het oog op de blijvende en toenemende betekenis van het Gezantschap te Caracas, zoowel voor onze politieke als voor onze economische belangen, heeft de Regeering dit gewaardeerd aanbod met ingenomenheid aanvaard. (N. R. CL.)

Uit den Verrren Vreemde.

De laatste hinderpaal der Genève-vergadering.

Wij hebben in deze rubriek meermalen de internationale betekenis doen uitkomen van het emigratievraagstuk. Elk land beschouwt de regeling van de emigratie in het eigen gebied als een kwestie van zuiver binnenlandsch beleid, ja, in de Ver. St. van N. Amerika is dit onderwerp zelfs tot de rechten van elk der staten van het rijk op zich zelf en voor zich zelf gerekend. Dit neemt echter niet weg dat het Japan niet onverschillig kan laten als de duizenden van emigranten in Amerika of Australië bejegend worden op een aanstootgevende wijze, of als voor de Japansche immigratie daar bepalingen gemaakt worden, die een achterstelling beteekenen vergeleken bij andere volken. De moeilijkheden, die zich in Canada, Zuid-Afrika, Kenia voordoen ten opzichte van de Britsch-Indische immigratie wijzen in dezelfde richting.

Dit vraagstuk heeft de conferentie van den Volkenbond te Genève, die op groote wapenbeperking aanstuurde, bijna getorpedeerd. In den avond van den 29en September kwam een door den Japanschen vertegenwoordiger Adatsji voorgesteld amendement aan de orde, dat zooveel tegenstand ondervond dat hij het introk. Hiermede was de zaak echter niet uit, integendeel zij kreeg nu een, voor het succes der conferentie, juist zeer dreigend karakter, want Adatsji verklaarde dat Japan art. 5 van het protocol, dat de grondslag moet zijn voor de in Juni 1925 te houden ontwapeningsconferentie, zonder dit amendement onmogelijk kan aanvaarden.

Hoedencursus

Cursus voor Dames en Jonge Meisjes in het maken en Garneren van alle soorten DAMES- en KINDERHOEDEN, f 15.— per cursus van 21 lessen.

SPREEKUR: dagelijks van 10 tot 7 uur.

D. C. DE RUIT-v. d. WAA

v.h. Leerares Haagsche Vakschool v. Meisjes

27 CHARLOTTE DE BOURBONSTRAAT

Art. 5 zegt, dat noch de Volkenbondraad, noch ander Volkenbondsgeslacht of een door den V.B. genoemd scheidsrecht een geschil zal mogen behandelen indien het Internationaal Gerechtshof over de zaak gehoord zal hebben beslist, dat het een onderwerp betreft, behoorende tot de uitsluitende bevoegdheid van een der partijen. Adatsji's gedachten gang was blijkbaar deze, als een geschil tusschen Japan en Australië over een landverhuizerskwesitie voor het Internationaal Gerechtshof wordt gebracht zal de spraak kunnen luiden: „zaak van uitsluitend landsch beleid“. De volle betekenis van een dergelijke beslissing ligt in het gevolg, dat art. 6 eraan verboden wil toech dat een staat, die zich niet stoort aan de beslissing van het I.G.H., volgens welke een onderwerp wordt een onderwerp van binnenlandsch der tegenpartij te zijn, als aanvaller zal worden beschouwd, indien uit dat geschil vijandelijkheden voortvloeien. Hij zou dan den V.B. in zijn geheel tegenover zich optreden, met alle hiervoor ten dienste staande middelen. Dit wilde Japan niet aanvaarden, bleef art. 5 als 't was, dan moesten uit art. 6 de woorden „omgeschrapte, die het een land onmogelijk maakten art. 5 te vragen, en hem tot aanvaller maken als hij, te volge van die door den V.B. zelf in 't leven gebrachte onmogelijkheid, er toe mocht komen den oorlog als hem overgebleven middel te baat te nemen.

De zoo geschapen verhoudingen werden nog scherper, doordien de Braziliaan Fernandes dadelijk reed was, om dit nieuwe voorstel van Adatsji voor juist 't onaannemelijkste te noemen. Gelukkig was Politis (Griek) en Rolin (België) olie op de gloeiende gieten. Zij deden uitkomen, dat het op art. 5 gestelde amendement geen oorlogszuchtige strekking maar juist de verzoenende werkzaamheid van den Volkenbond wenschte te verruimen. Op dezen grondslag is een vulling voor art. 5 gevonden, waarmede alle verzoenders genoegen hebben genomen, zij zegt: „Wanneer de zaak, door het Hof of door den beschouwd wordt als een, die uitsluitend de landsche jurisdictie van den Staat betreft, zal de slissing niet verhinderen dat de ontstane toestand onderzocht door den Raad of door de Volkenbondvergadering.“

Hiermede is een weg aangewezen om een dergelijk geval nog te laten onderzoeken. 't Is iets, voor kwesties als die der emigratie en immigratie, de teere moeilijkheid toch bestaan. En niet alleen Japan, Britsch-Indië en hun emigratielanden. In de dagen waarop Genève zich met deze zaak bezig hield, hoorde Praag se behandelen door het Internationaal Vakverbond, en daar zaten de sprekers uit Palestina, Frankrijk, België, Duitschland enz. er al evenzeer te houden.

De zoo zeer gehoopte toetreding van de Ver. St. krijgt, door den te Genève genomen maatregel, ook grotere kans, integendeel. In Australië brak een van verontwaardiging los toen bekend werd, dat Japansche amendement is aanvaard te Genève.

Al ijverende schrijft men voort op den goeden naar meer vrede, naar beperkte wapenbeperking, maar voortschrijdende vindt men ook nieuwe hinderpalen overwinnen.

Men miskenne de betekenis noch van het een noch van de laatsten.

King Hoessein's val.

Het verloop van zaken in Hedchas heeft sneller tot beslissing geleid, dan verwacht werd.

De Wahabieten zijn sedert lang de gezwoeren vijanden van de Hasjimieten, tot welke ook Hoessein, de nu getreden koning van Hedchas, behoort. Meermalen tot oorlogshandelingen tusschen beide sekten gekomen.

De Wahabieten zijn de strengsten onder de orthodoxe Moslims. Zij verbieden al wat weelde is, zelfs minnen en grafsteenen achten zij overbodig. Hun politieke invloed bleef beperkt, doordien Hedchas onder de heven Porte stond, die de ultra-godsdienstige rijk niet gunstig gezind was.

Tijdens den grooten wereldoorlog zegde de sultan scharief Hoessein de onderdanigheid aan Turkije op en zich sterk voelend door de hulp van Groot Britannië kroonde hij zich tot zelfstandig koning van Hedchas. Hij hield der Britten strekte zich ook verder uit. Een zoon, Faisoel, zetelt te Bagdad, als vorst over de Britsche mandaatland Irak; de ander, Ab Doelah, is vorst van Transjordanië verheven.

Tot de door de nieuwe Britsche regeering toegekende bezuinigen behooren ook de intrekking van de lijke toelagen aan Ibn el Saoud, den machtigste heerscher der Wahabieten, en die aan koning Hoessein. Deze laatste had kort geleden geweigerd het door Eng-

Melkinrichting „DUINDIGT“ Beekl. h. S ephenaonstr. Tel. 34207
alkenboschlaan 200 - Tel. 32172

— zijn de adressen voor —

MELK, BOTER, KAAS, EIEN, ETC.

TEGEN DE MEEST SCHERP
CONCURREERENDE PRIJZEN

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

Hoogachtend. MELKINRICHTING „DUINDIGT“

C. J. L. VERMEULEN'S

ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN

1e KLAS WERK :: :: ZEER LAGE PRIJZEN

TOUSSAINTKADE 20

VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

TH. MESSINK - DEN HAAG
SWEELINCKSTRAAT 97 TELEFOON 35098
Kledingmakerij voor Dames, Heeren
en Rijkleding

F. BARTELS,
Schenkweg 90 Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.
ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

M. VESTER'S BEDDENMAGAZIJN
„DE WITTE ZWAAN”
Paul Krugerlaan 13 Tel. 34566
(bij de Loosd. Brug)
Meest vertrouwd adres voor Uw **BEDDEN,**
MATRASSEN, Dekens,
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ
Alles eigen Fabrikaat.

Het kon niet om het werk en wat niet kan dat mag niet. Meermalen heb ik een smachtend heimwee naar het Vaderland en naar de oude kennissen, ik onderdruk het. Maar nu, lieve menschen hoewel ik mijn zilveren duintoppen niet zien zal, het geruisch der Noordzee niet meer zal hooren, het suizen der wind in de dennetoppen onzer wouden zal moeten missen, kom ik in gedachten toch even tot U met een vraag. Gij zult mij niet van onbescheidenheid beschuldigen waar ik 21 jaar lang geen algemeene vraag om steun tot U gericht heb en bijna alles wat ik voor mijn arbeid noodig heb, in Indië bijeengaar, dat ik nu eens kom vragen om eene bijdrage klein of groot naar dat Gij kunt geven tot uitbreiding mijner gebouwen. Door tusschenkomst van ons Comité van Bijstand in Nederland dat mij al 32 jaar met groote liefde terzijde staat krijg ik geregeld lieve, soms aandoenlijke bijdragen, maar deze komen uit betrekkelijk kleinen kring. Ik heb nu eens bijzondere steun noodig en zou gaarne uit elke kleine of groote Gemeente uit ons Vaderland een bijdrage hebben. Toe wek elkaar daar eens toe op. Gij kunt het in Nederland zenden aan *Mevrouw van Idsinga* geboren *Baronesse van Hogendorp, Surinamestraat 2 's-Gravenhage*, of aan *Jonkvrouwe Baronesse van Zuylen van Nijvelt, Nassau Odijkstraat te 's-Gravenhage*, of rechtstreeks naar hier, zooals ge dit zelf wenscht. Mocht, wat ik zeer hoop, ook een enkele een groote gift kunnen zenden, dan is daarvoor het beste adres *Mr. Jb. Bierens de Haan, Museumplein te Amsterdam*; deze maakt het makkelijk en goedkoop voor ons over.

Mag ik ook even stipuleeren dat ik ben Protestantsch Godsdienstleeraar in dienst van de Protestantsche Kerken in Nederlandsch-Indië, dat ik heb te behartigen de geestelijke belangen van mindere militairen, dat ik een Evangelisch blaadje als weekblaadje uitgeef en dat geregeld stuur naar alle Militaire hospitalen in Nederlandsch-Indië, dat ik zorgen heb voor meer dan een duizend acht honderd gepensioneerde militairen, dat ik heb *zevenhonderd en vijftig kinderen*, welke elken dag het noodige vragen en dat er hooge eischen gesteld worden aan opvoeding en onderwijs met den moeilijken strijd voor het bestaan. Ik heb Gode zij dank geene schulden, niet ééne cent, nergens, onze gebouwen zijn niet belast met hypotheek. Dat is een groote reden om God te danken, maar ik begin in de moeite te komen. De zorgen zijn wel wat veel. Toe helpt Gij mij eens dragen. Allen die ik hier bearbeid zijn degenen die hielpen hier om de eer der Nederlandsche vlag hoog te houden, de kinderen zijn de afstammelingen van soldaten en matrozen, van kleine, maar trouwe landsdienaren. Na dit schrijven zal ik U hoogstwaarschijnlijk weer lang met rust kunnen laten. Ik vraag nu speciaal, omdat onze gebouwen te klein zijn en ik wil niet bouwen met schuld. Als ik zelf kwam in het Vaderland, het Vaderland dat ik verliet als jonge man en dat ik nu weer als 60-jarig Godsdienstleeraar met mijne grijze haren zou kunnen betreden en ik voor U stond met mijne twee onderscheidingen op de borst, welke Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, mij schonk als waardeering van mijn arbeid, zeg lieve menschen, zoudt Gij mij dan wegzenden zonder een gift voor mijn arbeid? Neen, dat zoudt Gij niet. Welnu, komen kan ik niet, mijn werk kan ik niet verlaten, dat wint de dure reis uit; welnu, stuurt Gij dan s.v.p. een postwissel naar de adressen bovenvermeld of naar

Papa
JOH. VAN DER STEUR,
te Magelang, welke U bij voorbaat dankt.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:
HOOFDBESTUURSVERGADERING op Zaterdag 18 October 1924, des n.m. ten 2 ure, in het gebouw Heulstraat 17.
Punten van behandeling:
1. Notulen (Zie K.W. van 28 Mei, No. 22).
2. Installatie nieuwe H.B.-leden (Haarlem, Utrecht en Amersfoort).
3. Samenwerking van „Oost en West” met de Nederl. Reisvereniging.
4. Bespreking voorstel van den heer Van Geuns en door dezen in te leiden (Een bond van Ind. Vereenigingen. Zie K.W. van 15 Mei No. 20).
5. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.
6. Rondvraag en sluiting.
De Secretaris,
VAN DER BRUGH.
Den Haag, 1 October 1924.

HET ZUID - DEN HAAG
Groenmarkt 37 Telefoon 12514
SALON-ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER
Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

opgemaakte bondgenootschapsverdrag te onderken, daar dit hem tot Britsch vazal zou hebben gemaakt, maar hij was nu verplicht belastingen in te brengen om zijn budget kloppend te maken en dat maakten hem inpopulair.
De strijd heeft slechts een 8-tal weken geduurd. Eerst werd de Jordanië gericht, vonden de indringers daar een sterke krijgsmacht tegenover zich, want dat land is een mandaat-gebied, zij weken voor de moderne wapenmiddelen, vliegtuig en pantserwagens. Tevens had de Arabische strijdmacht met een talrijke strijdmacht Hedchas gericht. Medio September was Faif, op 100 km. ten Z.O. van Mekka, in hun bezit. Tevens werd dat Hoessein tegenover de zegevierend oprukkende fanatieke strijdscharen hoogstens een 2000-tal soldaten kon stellen. Op de Bedoeienstammen kon hij niet rekenen, die hielden zich onzijdig.
De angst vluchten velen uit Mekka naar Djeddah, Nederland, Engeland, Frankrijk en Italië oorlogsvluchtelingen hadden gestationneerd ter bescherming van de vreemde pelgrims en andere buitenlanders waar ook de landsbewoners zelf veiligheid te vinden. In zijn benauwdheid richtte koning Hoessein een beroep tot Engeland, herinnerende dat hij medestrijders van 1914-18 heeft behoord, en de bewoners van Mekka, met de daar aanwezige Arabiers ditzelfde aan den te Genève in verband gezeten Volkenbond.
Nederland bleef doof na de afwijzing van het aangelegde contract. De Volkenbond, hij zou wel iets willen doen. Maar hoe? Hij moet aanzien, dat op denzelfden dag de verbliffende overeenstemming werd verweerd over het protocol voor de a.s. zomerconferentie van Spaartheim, een Arabisch vorst het te Versailles van de vredetractaat negeert en aantast, door den in zijn koningsrecht erkenden vorst over Hedchas zijn troon te verdrijven.
Wat hierop is 't inderdaad uitgelopen. Mekka bleef leeg, uit Djeddah werd gemeld dat daar 15.000 vluchtelingen waren aangekomen. Zij, die 't zich verzoeken konden, weken verder uit b.v. naar Egypte en Nederlandsch-Indië. Koning Hoessein bleef met weinigen in Djeddah en Mekka, die afstand en ontbinding van de Hasjimitische regeering, redding van het vaderland van een tijdelijke regeering, die een regering zou brengen tusschen de sekten. Den 3en October bracht het bericht van Hoessein's aftreden, ook hij naar Djeddah was uitgeweken. Volgens de laatste berichten hebben de voorloopige commissie van aanvoerders der Wahabieten termen tot een vreedevolle oplossing gevonden.

Britsch-Egyptische onderhandelingen.
Een telegram uit Alexandrië heeft Zaghoel van zijn bezoek aan Londen aldus samengevat: „MacDonald noodigde ons uit naar Londen om zelfmoord te plegen. Wij weigerden. Dat is alles.”

Ingezonden.

Opvoedingsgesticht „Oranje-Nassau”,
Directeur Joh. v. d. Steur, Magelang.
Magelang, Aug. 1924.
Wat was in 1903 dat ik voor het laatst onzen heeren Vaderlandschen bodem mocht en kon betreden. Het was ik elf jaar in Indië werkzaam, want 10 Sept. 1903 ging ik met de *Conral* uit om in Indië mijn arbeid te zoeken. God heeft mij in die jaren rijk aan zegenen en ik heb een heerlijk werk kunnen doen. In Juni, Juli en half Augustus 1903 was ik in Nederland en mocht nog op eenige zendingsteenen als prediker optreden en voerde het woord in verschillenden kerk in ons land. Ik genoot veel belangstelling, dat het genoegen meer dan anderhalf uur met Hare Koninklijke Moeder te zitting spreken in het paleis te Soestdijk over den arbeid hier. Tijdens mijn verlof haalde ik in Nederland meer dan 1000 gulden op voor nieuwe gebouwen. In September 1903 was ik weer hier en deed weer mijn dienst in de kerk. In dat jaar begon ik met het in Nederland opgehaalde geld te bouwen. Maar nu heb ik meer dan 750 kinderen en moet noodzakelijk bij mijn recht gehad op verlof wegens langdurigen dienst heb daarvan nimmer gebruik gemaakt.

J. GRAMWINCKEL Jr.
Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906
Keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
BILIJKE PRIJZEN
naar de Indië. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867
Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten.
Directeur: **A. VAN BOXTEL,**
Correspondentschappen in vele plaatsen.
Correspondentschap te
AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24.
ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

X.X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen. Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:
Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.
De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

Practijk-Examens Boekhouden, Handelscorrespondentie, Stenografie

GRONDIGE en meest volledige OPLEIDING voor BEGINNERS!
Speciale Repetitie-Cursussen voor Afgewezenen en Vergevorderden!
Wij beweren niet alleen dat onze opleiding de beste is en de meeste waarborgen geeft voor succes, maar wij bewijzen het! In 1921 slaagden 117; in 1922 ... 104; in 1923 ... 113; in totaal méér dan 650 onzer cursisten voor de officiële Practijk-Diploma's.
Zendt ons onderstaanden **Bon** nauwkeurig ingevuld, als drukwerk toe (porto 2 cent).

BON Handelsschool MERCURIUS, Arnhem
Dir. **A. VAN DER HORST,**
Accountant en Leeraar M.O. Lid der Ned. Org. van Accountants.
Zendt mij omgaand gratis en franco:
(*) Prospectus Boekhouden voor Beginners.
(*) Prospectus Boekhouden voor Afgewezenen en Vergevorderden.
(*) Prospectus Stenografie.
(*) Prospectus Handelscorrespondentie:
(*) Nederlandsch, (*) Duitsch, (*) Engelsch, benevens proefles en naamlijst der geslaagden.
(*) Doorhalen wat niet verlangd wordt.
Naam: Adres: (111)

NIET elke STOFZUIGER

is geschikt voor het doel dat men er mede beoogt. Laat U daarvoor deskundig adviseeren door ons bureau, met zijn ca. 25-jarige ervaring. Elk van de onderstaande machines die bij ons in voorraad zijn heeft haar bijzondere eigenschap.

INLICHTINGEN EN DEMONSTRATIE GRATIS

EXCELSIOR	f 95.—
PREMIER	f 125.—
TURBATOR	f 120.—
UNIVERSEEL	f 125.—
PREMIER DUPLYX	f 165.—
HOOVER	f 200.—
HULPSTUKKEN	f 50.—

Electr. Techn. Bureau W. G. SCHEERES
 HOOIGRACHT 10 — LAAN VAN ROOS EN DOORN 6
DEN HAAG - TELEFOON 15170

TE KOOP OF TE HUUR

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS** met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: *Parterre*: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; *1e Verdieping*: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; *2e Verdieping*: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW

Reclamecampagne.

IN DE TORENSTRAAT,

het vroegere steegje, dat thans een breede verkeersweg gaat worden, zijn wij bezig, een nieuw gebouw te plaatsen.

Dat doen wij niet uit geldbelegging of speculatie, doch omdat onze werkplaatsen uitbreiding behoeven.

Het getal onzer cliënten neemt ondanks de malaise gestadig toe, omdat men bij ons beter bediend wordt dan bij vele andere drukkerijen.

Het door ons vervaardigde drukwerk voldoet aan hoogere eischen en daarbij hebben ook onze afnemers belang, want naar hun drukwerk worden hun zaken beoordeeld.

Laat daarom uw drukwerk vervaardigen bij

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

STOOMSCHOENFABRIEK
Firma Van der Linden & Musters
 KAATSHEUVEL (Holland) - Tel. Interc. 1
 FABRIKANTE VAN
Eerste klasse LUXE BURGER DAMESWERK
 Merk „THE TO-DAY SHOE”.

Ter kennisneming door de leden ligt ter leeszaal Heulstraat 17, het Jaarverslag 1923 der stichting Verblijf voor den Oud-Indischen Militair, benevens een ex. van het Huishoudelijk Regiment.

Van de Redactie:

Het vervolg der Reisbrieven van den Heer Tillema wordt in het volgend Nr. opgenomen.

Van het Informatie-Bureau:

MET VERLOF UIT INDIË AANGEKOMEN AMBTENAREN.

- A. Gijsbers, opzichter 1e kl. bij de Staatsspoor- en Tramwegen, Den Haag, Cornelis Speelmanstraat 34.
- G. J. Wiggers, adjunct-inspecteur van den Immigratiedienst, Den Haag, Paulinastraat 31, 1e étage.
- B. Kappers, hoofdpolitieopziener bij de veldpolitie, Rotterdam, Korte Bajonetstraat 7b.
- J. Groenewege, hoofd van het laboratorium voor microbiologisch onderzoek van het Algemeen Proefstation van den Landbouw, Rotterdam, Adriaan Milderstraat 78.
- P. van der Goot, assistent-resident bij het Zoölogisch Laboratorium voor Plantenziekten, Amsterdam, Banstraat 33.
- Dr. Ir. C. J. de Groot, afdelingshoofd bij het Hoofdbestuur v. d. P.T.T., Den Haag, Hotel de Zalm, Molenaarstraat.
- Ir. M. B. Tideman, ingenieur van de Landsgebouwen, Haarlem, Koninginneweg 68.
- G. E. D. Heijligers, kantoorhoofd 1e kl. bij de P.T.T., Den Haag, Obrechtstraat 475.
- W. H. Coert, controleur bij het B.B. op Java en Madoera, Den Haag, p/a. den heer T. J. Muller, Verhulststraat 104.
- G. J. Bos, hoofdetachementscommandant bij het korps Gew. Politie, Rotterdam, Goudsche Rijweg 57, Hotel Vermaat.
- J. H. Th. Leeuwenburgh, architect bij den Waterstaat en 's Lands B.O.W., Den Haag, v. Galenstraat 8.
- D. E. F. Vogelsang, hoofdwerktuigkundige bij 's Lands Baggerbedrijf, Den Haag, Van Galenstraat 8.
- A. E. F. Gomis, algemeen ontvanger 3e kl. van 's Lands kas te Bengkalis, Den Haag, Galileistraat 201.
- J. van der Vecht, 2e werktuigkundige bij de Gouv. Marine, Den Haag, Irisstraat 223.
- A. Revius, opzichter 2e kl. b. d. Waterstaat en 's Lands B.O.W., Den Haag, Beeklaan 340.
- A. Korving, hoofdingenieur, hoofd van den dienst van het Stoomwezen, Scheveningen, Helmstraat 22.
- B. W. van der Zwaan, loods der 1e kl. bij den loodsdiensdienst te Palembang, 's-Gravenhage, 2e Schuytstr. 217.
- A. C. ten Bosch, beheerder der 2e kl. bij 's Lands Pandhuis te Gondanglegie, 's-Gravenhage, Elsstraat 74, p/a. J. G. Voormolen.
- Mr. D. J. Jongeneel, adviseur voor de decentralisatie, Rotterdam, Esschenlaan 36, p/a. M. J. Coert.
- E. J. van den Berg, onderwijzeres 1e kl. bij het O.E.L.O., Leeuwarden, Beijerstraat 4.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
 L. Beernink (adres: Dorpstraat 124, Putten, Gld.), als iker bij het IJkwezen;
 Mr. W. A. Struijk (adres: Kolk 18, Delft), als surnummerair bij den Dienst der Belastingen.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 'S LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging.

19. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

- a. onderwijzer bij het m.u.l.o. (hoofdakte en akte wiskunde l.o. vereischt);
- b. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs;
- c. twee verpleegsters, bekend met röntgenologie, zeven verpleegsters en drie verplegers voor het krankzinnigenwezen;
- d. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten en tijdelijken dienst).

20. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:
 a. hoofdonderwijzeres met akte Fransch;
 b. hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen

A. GRUDA & C. W. Pyramontkade 107
 Telef. 32692
 Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”
Dames- en Heerenkleeding naar Maat
 Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Scherp concurrerende prijzen

HEEREN MODE MAGAZIN
ANT. HÖNE
 FAHRENHEITSTRAAT 417 bij de Copernicus
 Ruime sortering OVERHEMDEN, HOEDEN, DASS
 TRICOT-ONDERGOEDEREN.

in aanmerking wenschen te komen, kunnen het verkrijgen van inlichtingen wende tot het terie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling (voor de betrekkingen genoemd onder 10., a. b. tot de 8ste afdeling (voor de betrekking onder en tot de 10de afdeling (voor de betrekking der 20.).

Mutaties van 1 tot 8 Oct. 1924

Nieuwe leden.

- J. L. van Heusden, Breda, Ginnekenweg 28. f 5.—
- P. E. Weideman, Den Haag, Zoutmanstraat 62.
- Mevrouw J. M. Hoek-van Santen, Den Haag, Boschkade 503. f 5.—
- Mr. J. C. L. Zuiderhof, Den Haag, Korte Voorhout f 5.—
- A. Vincent, Inspecteur Kadaster N.-I., Den Haag, phensonstraat 63. f 5.—
- L. Reinking, Directeur v. d. Apotheek „De te Kediri. f 5.—
- Koninklijke Paketvaart Maatschappij te Weltevreden. f 5.—

Afschrijven.

Mej. C. H. B. van der Linde Schotbergh, Den Daguerrestraat 79.

Adresveranderingen.

- Mej. M. A. Twiss, Controleur 1e kl. P. en T., van sum naar: Apeldoorn, Louiselaan 8. f 5.—
- F. G. Putman Cramer, Ass.-Resident m.v. van: Dreef 2 naar: Jorderstraat 46.
- N.V. Filmfabriek „Polygoon”, Haarlem, van: mertsteeg 1 A.A. naar: Koudenhorn 8.
- M. A. Los, Indoloog, Leiden, van: Hooigracht 75. Rijnkade 8.
- H. J. Stelma, Indoloog, Leiden, van: Hooigracht naar: Jan v. Houtkade 8.
- K. W. Rauh, Oud-Majoor Cav. O.-I. L., van: Semar naar: Den Haag, Hotel Pomona. f 5.—
- Th. A. M. Willemsse, Luit.-Kolonel O.-I. L., Den van: Laan van N. O.-Indië naar: Paulinastraat
- Mas Soesanto Tirtoprodjo, Jur. student, Den Haag, Wilhelminastraat 39 naar: Anna van Buren 239.
- W. de Vogel, Gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, Josef Israëllaan 18 naar: 2de van Blankenb straat 171.
- J. A. H. S. Hanozet Gordon, oud Ass.-Resident, Den Haag, Adelheidstraat 56 naar: Nice, restante.
- G. N. Verhoeckx, sergeant 1e klasse, van: Nij Weurtsche weg naar: 3e comp. R. H. 21e B te Djokdjakarta.
- Th. Sorgdrager, onderwijzer M.U.L.O. van: Me Cornelis, Kerkstraat 87, naar: Weltevreden, weg 18.
- A. H. Maas Geesteranus, Resident, van: Tegul Semarang.
- A. E. Bombeke, Inspecteur Volkscredietwezen, Malang.
- W. Huson, Adsp.-Controleur B.B., naar: Malang
- Mas Roeshan Atmoehoesada, Gouv. Ind. Arts, Klätén.
- H. F. Creutzburg, Hoofdbeheerder Pandhuis naar: Soerabaja.
- H. F. L. Krämer, Kapitein Inf., naar: Lho Semar Raden Brenthal, Arts, van: Blitar naar: Klätén.
- G. Drissen, Administrateur Thee-ondern. Djatinang Rantja-Ekek (Preanger).
- C. H. M. van Wieringen, 1e Luit. Inf., naar: v vreden.
- Wirasmo, Gouv. Ind. Arts, van: Sragèn naar: J J. C. Borgen, 1ste Luit. Inf., naar: Makasser.
- F. D. Jansen, Off. v. Gez. 1ste kl., naar: Djokd lang.
- L. M. F. Plate, Gep. Resident, van: Riouw, naar lang.
- G. J. Oudraad, Opzichter B.O.W., Djokdja, van: ningratan 2 naar: Julianalaan.
- F. C. Bouman, Agent K. F. M., naar: Medan.
- W. G. H. Teunissen, Hoofd Eur. Lagere School, tevreden, van: Gang Paseban 79 naar: Strais straat 54.
- Dr. M. C. Goedhart, Off. v. Gez., naar: Soerabaja.
- W. F. van Vliet, Majoor der Genie, naar: Tjimati.
- Dr. J. W. Bijleveld, Off. v. Gez., naar: Magelang.
- L. C. Baron van der Feltz, naar: Semarang.
- Mej. J. W. Gerhards, Onderwijzeres, naar: Sem

PAUL J. JACOBS
 2de Sweelinckstr 73a, h. 2de v. Blankenburg
DEN HAAG
 Horloges, Klokken, Pendules, Carillons, en
 GESORTEERDE JAPAN- EN CHINA-AFDEELING
 Atelier voor alle Reparatien
 Export naar Oost- en West-Indië.

Uwe Indische belangen
lopen gevaar

door den niets ontzienden fiscus.
 Nadere inlichtingen worden gaarne
 verstrekt door **W. F. K. PIJPER**,
 Indisch Accountant
 Stadhoudersplein 110 - DEN HAAG

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Garage en Stal „WITTEBRUG”
 M. TH. VAN 'T SANT
 Badhuisweg 245 Telefoon 50353

Luxe Auto-Verhuuronderneming, ook per maand
 Rijpaarden per uur f 2.50, per maand f 100.—
 Pension Stalling paarden . . . f 2.75 per dag

1924

28. f 5.
 29. a. b.
 30. onder
 rekking

innen
 tot het
 afdeeling
 9, a, b
 onder
 rekking

28. f 5.
 29. a. b.
 30. onder
 rekking

28. f 5.
 29. a. b.
 30. onder
 rekking

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

INDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 'S-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

HUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

HUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 'S-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

LESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma
 STINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk).
 Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 2. Onze Oost, II. Iets over den Inlander en zijn Zieleven, door T. J. BEZEMER.
 Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENIZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
 Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.)
 Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de verbeterde druk).
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
 Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
 Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien).
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.

XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië.
 Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
 No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 No. 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
 No. 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 No. 4. Soekernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 No. 5. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
 No. 6. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 No. 7. De Europeesche vrouw in Indië.
 No. 8. De hoeschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 No. 9. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
 No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 No. 2. Het Javaansch toneel.
 No. 3. Het spoor- en tramwezen in Nederlandsch-Indië.
 No. 4. De thee-cultuur op Java.
 No. 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 No. 6. Een doode taal in Indië.
 No. 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
 No. 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 No. 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 No. 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
 No. 5. Nederlanders in Indië.
 No. 6. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen.
 No. 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 No. 8. De Slavernij in Oost-Indië.

B. Beleid verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Rovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

1o. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2o. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

S DE UITGEEFSTER.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

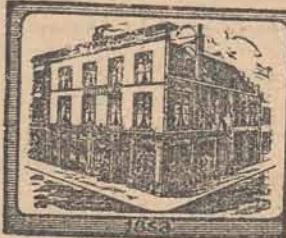
Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

WASSCHERIJ „REINGOED”
 speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
 ANNA VAN BUENENSTRAAT 155-157
 DEN HAAG - TEL. 71568

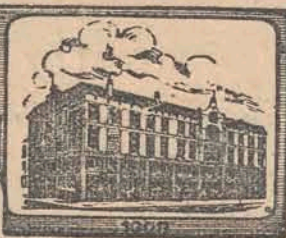
uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch
 ingestaan. Behandeling van alle wollen en
 schellen goederen systeem Jaeger.

GESCHIKBAAR.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 10773

Baden en Geysen
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachel

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA

Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor

**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

SPECIALAAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER G

Dames- of Heeren-Kleeding wilt
Opperseren, Repareeren, Keeren, Mo-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voer-
onzichtbaar Stoppen, kortom wat
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 349

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald

BESCHIKBAAR.

A. SCHRÖDER & CO

GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

BEDDENMAGAZIJN

Voor den a.s. Winter

Groote keuze:

**Wollen- en Donsdekens
Vellen - Vachten - Voetzakken**

BESCHIKBAAR.

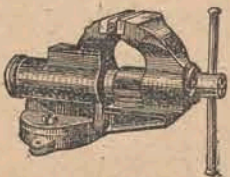
“ **Accohama** ”
NAAM: VENN: AMSTERDAM
TELEFOON: 36133 KEIZERSGRACHT 722

Wij leveren uit voorraad
POMPEN

in alle systemen
SPECIAAL:
Koloniaalpomp en
Icaria Vleugelpomp

ELECTRO-MOTOREN

EXPORT

PARALLEL-BANKSCHROEVEN (systeem KOCH) in allerbeste uitvoering

BESCHIKBAAR.

THE COMPANY

**Ladies' and
Gentlemen's Tailors**

Colbert Costuum naar maat met extra Pantalon à . . . f 69
Tailor Mades naar maat met extra Rok f 75

Indien gewenscht wordt de tweede Pantalon of Rok in sportmodel geleverd.
VRAAGT STALENCOLLECTIE.

Wagenstraat 61 - DEN HAAG - Telef. 10954

DE NIEUWE ZAAK

in Kristal, Porselein, Glas en Luxe Gebruiksartikelen
van W. KÖNIG is gevestigd

Valeriusstraat hoek Dunklerstraat

Telefoon 33459.

Verpakking voor Indië onder garantie tegen breuk.
Het „Winkeltje“ Prinsestraat 92 blijft bestaan.

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg